

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 1

639

Jon. Docius

1934

Politikos apžvalga

ANGLIJOS POLITIKOS UŽDAVINIAI

Anglų užsienių reikalų ministeris Simonas neseniai pasakė parlamente kalbą dėl Anglijos užsienių politikos. Jis pareiškė, kad nereikia manyti, jog nusiginklavimo konferencija visiškai subankrutavo. Keliose Europos sostinėse dar tebedaromi energingi žygiai konferencijai tęsti ir laimingai ją baigti. Jis nurodo, kad net iš Vokietijos pusės yra pareiškimų taikos palaikymo reikalui. Vėliau užsienių reikalų ministeris Simonas pareiškė, kad Prancūzijos atžvilgiu Anglija stengiasi su ja palaikyti draugingus santykius ir netrukus jis pasimatysias su Paul Boncouru. Dėl Tautų Sąjungos Simonas pareiškė, kad kol kas dar per anksti kalbėti apie reformas, nes ne viena valstybė dar nėra patiekusi konkretaus reformų pasiūlymo ir plano. Dėl vidurinės Europos būsenos Simonas pareiškė Anglijos nusistatymą, kad Austrija liktų nepriklausoma ir neliečiama (Vokietijos), ir už tai Anglijos politika pasiryžusi kovoti. Austrijos nepriklausomybę palaikyti, anot Simono, yra pasiryžusios Prancūzija ir Italija.

ANGLIJA IR VOKIETIJOS NEPUOLIMO PASIŪLYMAI

Anglų spauda dabar gyvai svarsto vokiečių pareiškimą dėl saugumo. Vokiečiai siūlo saugumui garantuoti sudaryti nepuolimo sutartis tarp kaimyninių valstybių. Anglų įtakingieji laikraščiai nurodo, kad tai būtų įmanomas dalykas, jeigu Hitleris, kaip vokiečių kancleris, iškilmingai pasižadėtų per 10 metų nepavartoti jėgos prieš kaimynus. Todėl reikia svarstyti rimtai vokiečių pasiūlymus ir, galimas dalykas, kad pavyktų išgauti tokį pasižadėjimą.

Tik kyla klausimas, kas užtikrins, kad Hitleris savo pasižadėjimo laikysis, ypač po to, kai Vokietija išstojo iš Tautų Sąjungos ir nėra jokių priemonių sulaužiusiai savo pasižadėjimus sudrausti.

KAIP PRANCŪZIJA ŽIŪRI Į VOKIEČIŲ PASIŪLYMUS

Dėl vokiečių pareiškimų saugumo reikalui, Prancūzijoje buvo visų taip vadinamųjų apsaugos ministerių (karo, laivyno, aviacijos) pasitarimas, kuriame nutarta atsisakyti tiesioginiai derėtis su vokiečiais, nes derybos, anot prancūzų, turi būti vedamos tikrai Tautų Sąjungos ribose. Šiuo nutarimu nepatenkinta Vokietija, tačiau Anglija dėl to pareiškė, kad ir iš Anglijos pusės jokių tiesioginių derybų su vokiečiais nevedama ir anglų pasiuntinys Berlyne tikrai teiraujasi ir sužino vokiečių pasiūlymus. Aišku, kad prancūzams, kaip vokiečių artimiausiems kaimynams ir nuolatinėms priešams, tokios derybos gali būti pavojingos. Tuo tarpu, anglai vokiečių atžvilgiu, kol kas, turi tik vieną tikslą: išlaikyti Austrijos nepriklausomybę, ir dėl to gali mėginti su vokiečiais betarpiškai derėtis.

BAISI KATASTROFA PRANCŪZIJOS

Naktį į gruodžio 24 d. Prancūzijoje buvo milžiniška geležinkelio katastrofa, didžiausia visame dvidešimto amžiuje. Dėl sniego visa eilė traukinių turėjo vėluotis ir, staiga ištikus defektui automatiniam pavojaus signale, vienas greitis traukinys nespėjo sustoti ir visu smarkumu užvažiavo ant stovinčio kito traukinio. Žuvo 203 žmonės ir daugelis yra sužeisti. Šis baisus įvykis sukėlė Prancūzijoje didelį susijaudinimą. Visuomenė ir dalis laikraščių kaltina geležinkelio draugiją, kuri neaprupino šios linijos tinkamais pavojaus signalais, leido į kelią netinkamus vagonus, kurie per susidūrimą lengvai susidaužė ir pritrenkė viduryje sėdinčius. Pagaliau geležinkelio draugija kaltinama, kad iš karto norėjo paslėpti baisiosios katastrofos aukų skaičių ir todėl nelaimingieji negavo laiku iš Paryžiaus pagalbos. Šioji katastrofa dabar yra svarbiausias Prancūzijos vidaus įvykis. Prancūzų vyriausybė gauna daug užuojautų, tarp jų buvo ir iš Lietuvos vyriausybės (per mūsų atstovą Paryžiuje).

REICHSTAGO BYLAI PASIBAIGUS

Neseniai pasibaigė Leipcige garsioji reichstago padėgimo byla. Iš visų penkių kaltinamųjų (Van der Lubbe, buvęs reichstago narys Torgleris ir trys bulgarai: rašytojas Dimitrievs, Tanievas ir Popovas) tik olandas Van der Lubbe pripažintas kaltu ir nuteistas mirti. Visi kiti išteisinti. Hitlerininkai tuo sprendimu nepatenkinti, tačiau teismas turėjo pasiduoti pasaulinei įtakai ir visus keturius išteisinti. Dėl pasmerktojo Van der Lubbe dabar daro žygių jo tėvyno Olandija, kuri norėtų jam gyvybės dovanojimą. Tačiau užsienio spauda rašo, kad tai bus sunku pasiekti, nes tam tikri sluoksniai Vokietijoje suinteresuoti, kad jis numirtų ir kartu su juo padėgimo paslaptis.

VOKIETIJA VARO SMARKIA PROPAGANDA UŽSIENYJE

Vokiečių nacionalsocialistai nepasitenkina veikimu valstybės ribose ir jie varo smarkią propagandą užsienyje. Jie stengiasi visuose kraštuose stiprinti vokišką elementą, kad jis, esant reikalui, padėtų vokiečiams politinių tikslų siekti. Ypač dirbama šia linkme Pabaltijo valstybėse. Tiesa, Estija bei Latvija paskiausiai apsižiūrėjo ir pradėjo užkirsti kelią nacionalsocializmui išsiplėsti. Mat, tatau sudaro pavojų valstybės nepriklausomybei ir vidaus ramumui. Latvijos seimas neseniai nutarė galutinai uždaryti visas fašistines organizacijas ir jų spaudą. Estijos vyriausybė paskiausiai taip pat pradėjo uždarinėti vokiečių nacionalsocialistines organizacijas ir neseniai ištrėmė keletą nacionalsocialistinių agitatorių bei veikėjų.

SOVIETŲ RUSIJA APIE PABALTIJOS VALSTYBES

Įtakingiausiame Sovietų Rusijos laikraštyje — „Izvestijoje“ atspausdintas jo vyr. redaktoriaus ir žinomo komunistų veikėjo bei politiko Karolio Radeko straipsnis apie Pabaltijo valstybes. Pirmiausia autorius tvirtina, kad Sovietų Rusija jau seniai atsisakė nuo carizmo politikos Pabaltijo valstybių atžvilgiu ir jokių blogų norų neturi, bet priešingai, Sovietų Rusija nori ir siekia palaikyti kuo draugingesnius santykius su Pabaltijo valstybėmis. Be to, Radekas pabrėžė, kad pasaulis ritasi į naują karą, kuris bus baug baisesnis už didįjį karą. Sovietai karo nenori ir stengiasi pasaulinės katastrofos išvengti.

AIRIJOS IR ANGLIJOS SANTYKIAI

Paskiausiai visas pasaulis didžiausiu susidomėjimu žiūri į Airijos pastangas atsipalaidoti nuo ryšių su Didžiąja Britanija ir tapti visiškai nepriklausoma. Dabar Airija yra dominija (kaip ir Pietų Afrika, Kanada, Australija, Naujoji Zelandija), tai yra nepriklausoma valstybė vidaus politikos atžvilgiu ir iš dalies užsienio politikos atžvilgiu ir surišta su Didžiąja Britanija bendra karūna. Dabar Airija nori ir nuo šito atsipalaidoti. Daug kas iškelia klausimą, ar Airija sugebės ekonomiškai susitvarkyti be Didžiosios Britanijos pagalbos ir ar jai neverčiau pasilikti surišta su galingąja Britų imperija.

VOKIEČIŲ SPAUDA IR KLAIPĖDOS KRAŠTO GUBERNATORIAUS ŽYGLIAI

Dėl Klaipėdos krašto gubernatoriaus d-ro Novako paskutiniųjų žygių (svetimšalių mokytojų atleidimas, svetimšalių teisėjų atstatymas ir bendrai griežtesnė lietuviška linija), kurie visi yra teisingi ir teisėti ir atitinka Klaipėdos konvenciją, vokiečių spauda labai daug rašo šiuo reikalu ir bendrai apie lietuvių — vokiečių santykius. Vokiečių spauda dabar rašo, kad Klaipėdos statutas yra blogas ir netinkama sutartis ir be reikalo buv. vokiečių vyriausybė ją pasirašė (dabar hitlerininkai visų nepasisekimų kaltes verčia buvusioms vyriausybėms).

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

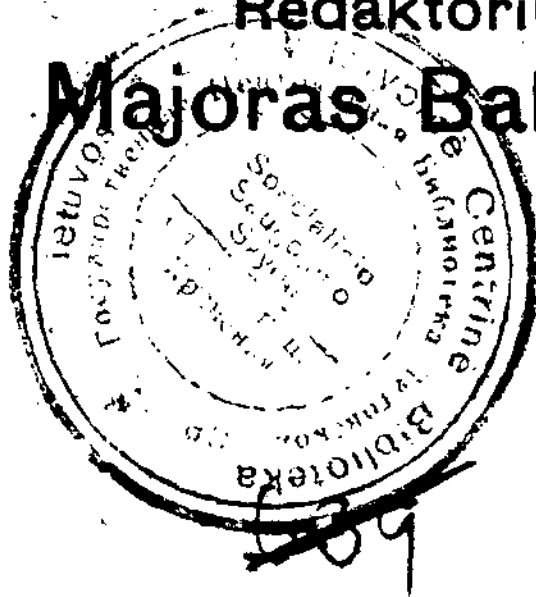
KARYS

1934 metų

„Kario“ turinys

ALp 434

Redaktorius:
Majoras Balčiūnas

Leidžia: Vyr. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius

Lietuvos TSR
VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

P29-537

V.K. JONAS

Sveiki sulaukę Naujųjų Metų! Dirbkite rimtai, kaip dirbę ir nesiliaukite stiprėję, kad mūsų Tauta jaustųsi kaskart saugesnė ir drąsesnė.

A. SMETONA
VALSTYBĖS PREZIDENTAS

Kaunas, 1934 m. sausio mėn. 1 d.

Sveikinu Naujųjų 1934 Metų sulaukus ir ketvirtą Nepriklausomos Lietuvos Kariuomenės įsikūrimo penkmetį pradėjus.

Taja proga reiškiu Jums nuoširdžiausių linkėjimų, kad ginklo šeimos vienybė, Tėvynės garbė ir jos meilė, kariškas pasirengimas ir drausmė visada būtų ta uola, kuri kaskart tvirčiau laikytų mūsų jaunos Valstybės rūmus.

Valio, kariuomenei!

Pulkininkas GLEDRAITIS

Krašto Apsaugos Ministeris

Generolas leitenantas KUBILIŪNAS

Vyriausiojo Štabo Viršininkas

Pirmyn į naujosios Lietuvos kūrimo ir statymo metus

Iš gen. Nagevičiaus kalbos, pasakytos prie Karo muziejaus Naujuosius Metus sutinkant

Laikrodžio ratai ir rateliai skuba stumti rodykles prie atgyventų metų ribos. Netrukus senieji metai nugrims amžių bedugnėn. Su jais nugrims ilga ir mišri metinių įvykių grandinė: tautinių ir tarptautinių, valstybinių ir tarpvalstybinių, mažų ir didelių, reikšmingų ir nereikšmingų; su jais nugrims ir mūsų pačių dalis, mūsų jėgų, troškimų, vilčių, siekimų.

Daugelis žmonių papratę sutikti Naujuosius Metus trukšmingai, dideliais būriais ir su tauremis rankoje. Bet, paprastai, susikaupimo nuotaikos tuose būriuose kaip tik nedaug tepastebima. Mes, kad ir keli tūkstančiai čia susirinkusiųjų, ir tie, kurie bendraujate su mumis per radio, Naujuosius Metus sutikdami, susikaupkime, pasidairykime savy ir aplink, prisiminkime, ką išgyvenome, ko laukiame ateity, prisiminkime savo gyvenimo tikslą ir pagaliau ko trokštame sau ir savo tėvynei.

Laikas be galo greitai slenka. Subrendusiame amžiuje, o ypač senatvėje, jis daug greičiau bėga negu jaunatvėje. Sveikata, jaunystė, geležis, net didžiausi žmonių darbai anksčiau ar vėliau tampa laiko

auka. Koyoti su laiku negalima, pasukti jį atgal ar bent sustabdyti taip pat negalima.

Kiekvienį Naujį Metą, kaip ir gimimo dienos sukaktuvės, primena žmogui, kad vėl praėjo nemaža gyvenimo dalis.

Praeitis jau mums visiems nebeprisiklauso, prisiklauso tik tai ateitis. O kiek jos beliko? Kas gyvenimą brangina, tam gaila to atplyšusio gyvenimo gabalo. Gal kuriam iš mūsų beliko tik tai trumpas gyvenimo gabaliukas...

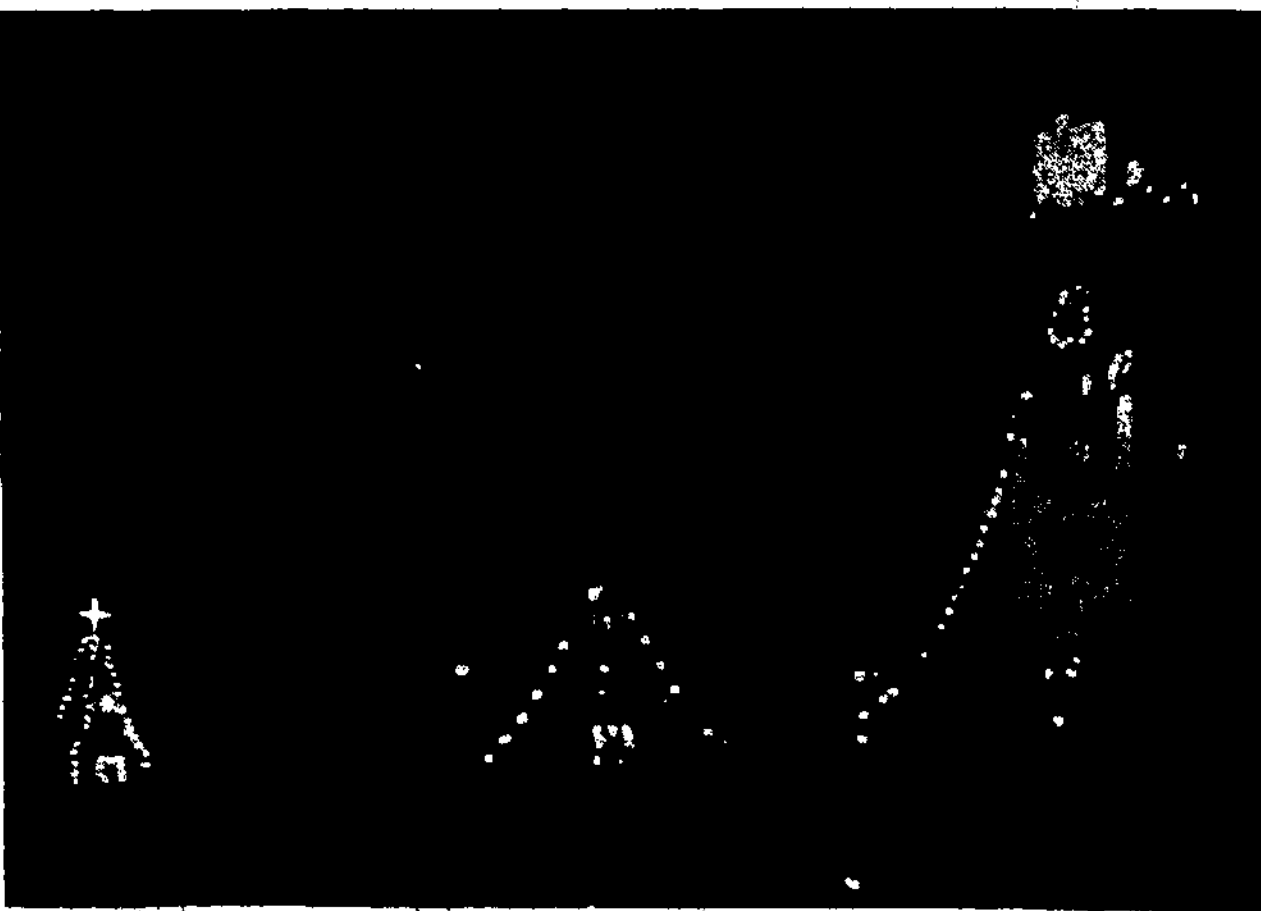
O ar daug mes praėity ir pereitais metais padarėme sau, savo šeimai, savo artimiesiems, savo tautai ir valstybei. Atsigręžkime, pagalvokime ir suskaičiuokime.

Nuo gyvenimo palieka tik tai, kas jame padaryta. Todėl gailėtis ir liūdėti turėtų tik tas, kas pereitais metais nieko gero nėra padaręs.

Bet nenusiminkime per daug, nes labai teisingai filosofas pasakė, kad ne tas ilgai gyvena, kurs išgyvena didelį metų skaičių, bet tas, kuris daug nuveikia, kitaip sakant, kas moka gerai sunaudoti laiką.

Nenusiminkime taip pat, kad nežinome, kiek dar tos ateities turime. Juk per vieną valandą žmogus gali daug padaryti, o metai turi 8760 valandų. Dar daug galime savo klaidų atitaisyti ir gero padaryti, jei tik sugebėsime įvertinti laiką ir mokėsime iš jo paaimti tai, kas galima. Juk ir anglai ir amerikiečiai ne be reikalo sako, kad laikas tai pinigai. Bet kas jį tikrai sugeba įvertinti, tam laikas reiškia daugiau, negu pinigai, — tam laikas viskas. Todėl ir linkiu jums visiems pirmiausia geros sveikatos, o po to niekad neužmiršti savo gyvenimo tikslo ir kuo tinkamiausiai sunaudoti likusį dar jums gyventi laiką. Tai gi pradėkim Naujuosius Metus taip, tarytum pradėtume visai naują gyvenimą, kurį mes norime sunaudoti kuo geriausiai, kuo gražiausiai, kuo naudingiausiai sau, savo šeimai, savo tautai ir valstybei.

Juk mes esame ne tik sau žmonės; mes esame ir piliečiai, mes sudarome tautą ir valstybę. Mums turi rūpėti mūsų tautos laisvė ir valstybės gerovė.

Karo Muziejus Naujųjų Metų išvakarėse

Naujieji metai

Naujieji metai!

Kasmet jie ateina ir kasmet praeina.

Ką naujo gali atnešti mums? Kartais atneša, o kartais ir ne. Bet visada laukiam jų, kaip kažko ypatingai naujo. Kas nežinoma, neaišku — visada įdomu.

Kiekvienas mūsų visada trokšta ko nors geresnio — tokia jau žmonių prigimtis: apie blogesni net galvoti nenorime. Todėl daug laukiame iš Naujųjų Metų.

Ką atneš — nežinome.

Viena tai tikra: metais būsim senesni, gal rimtesni, daugiau patyrę, bet ir išmintingesni — aiškiau žiūrėsime į visą pasaulį, daugiau apie jį žinosime. Padoriai gyvendami, turėsime daugiau gerų palankių draugų, būsim patenkinti savo darbu ir matysim jame naudos.

Kas ateis — nežinome, bet žinome, ko norim!

Taigi, norime daug, tačiau susilauksime tik tiek, kiek užsidirbsim ir kiek būsim verti sulig savo darbų vaisiais.

Jau toks paprotis, kad Naujųjų Metų proga vienas kitą sveikiname ir daug linkėjimų reiškiamo.

Sveikindami gimines, tėvus, pažįstamus, draugus, nepamirštame savo brangios Motinos — Tėvynės.

Ko gi jai galim palinkėti?

Kad būtų stipri, vieninga ir laiminga.

Kad visiškai pasitiktų savo kareiviais ir vadais dėl tolesnio likimo bei ateities.

Kad visi jos piliečiai tikrai suprastų, jog valstybės ir viso krašto gerovė yra aukščiausias įstatymas bei prievolė.

Taigi, eikim Naujųjų Metų pasitikti su ryžtumu, darbu, vienybe, ištverme ir lietuviška sąmone!

Laimingai!

M.

Senovės lietuviai, pasak Daukanto, pasitikdami Naujuosius Metus, vilkdavo per kiemą bluką — dideli baslį, t. y. senuosius metus, vilkdavo tabalus, juos mušdami. Paskui tą bluką sudegindavo, kaip sunkų praėjusį metą. Šio papročio gilioji prasmė yra ta, kad kiekvienai metai, kokie jie būtų: derlingi ar nederlingi, geri ar blogi, niekad mūsų tautai nebuvo lengvi. Visa Lietuvos istorija yra nepaliaujamųjų kovų, kraujo ir prakaito istorija. Lietuvių tauta, apsigyvenusi Baltijos pakraštyje, mažai teturėjo taikos ir ramybės. Tas žemės plotas, kur gyveno mūsų protėviai, kur gyvename ir mes, yra viena pavojingiausių vietų žemės paviršiuje. Negana, kad tas plotas guli didžiųjų tautų interesų susikirtimo srityje, bet jis dar, lyg milžiniško magneto jėga, traukia tas tautas prie Baltijos jūros. Traukia ne tik šandie. Visa mūsų istorija liudija, kaip sunku buvo gyventi mums šiame žemės kampelyje. Germanų ir slavų tautos, tarytum du dideli vandenynai, grūmėsi per amžius dėl Pabaltijo. Jų kovos dar nebaigtos. Jos grumsis ir rytoj ir ne juokais grumsis. Ir šiandien girdime iš anapus Nemuno šūkius: „Drang nach Osten“.

Tad ar galėjo ir senovės lietuviai senųjų metų gailėtis ir liūdėti, kad jie nugrimsta bedugnėn, jei ne tik metai, bet ištisi amžiai mūsų tėvams buvo vargas, kančia ir sunkiųjų kovų rugiapiūtė. Todėl šiuo atžvilgiu nėra ko kaltinti senųjų ar naujųjų metų. Naujieji metai yra senųjų vaikai. Jie ateina į šį pasaulį, kaip jų tėsinys ir pavaduotojas.

Taigi, būdami čia, kur stovi tiek Lietuvos kančios simbolių — kryžių, kur yra žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės ir karžygių paminklai, negalime būti kurti ir akli tų sunkumų atžvilgiu, kuriuos paveldime iš senųjų metų ir kuriems nugalėti turime rengtis vieningai ir rimtai.

Mūsų valdomoms žemėms grėsia pavojus. Tą pavojų juntame ir matome. Žūti ar būti, gyventi laisviems ar naujai tapti baudžiauninkais ir vergais,

štai kokie klausimai turi mums rūpėti Naujųjų Metų angoje.

Ir Vilniaus mes linkėjimais ir gedulais negrąžinsime. Jokia laimės deivė mus Vilniaus prieglobstin neįmes; turime patys jį atsiimti.

Ką neša mums 1934 metai savo paslaptingoj glūdumoj? Kuo grasina mums sujudusios kaimyninės tautos su savo nepaprastai išplėstais užsimojimais? Kuo grasina mums pritvinkusi visokiomis krizėmis padangė? Ar atsispirsime pavojams? Ar nugalėsime juos? Ar mes, savo klaidų pamokyti, vengsime jų? Ar žengdami į Naujuosius Metus atlaikysime savo nepriklausomybę ir išvaduosime Vilnių?

Čia, gerbiamieji, šito kuklaus muziejaus sienose ir aplinkumoj gausime tikrą atsakymą. Čia guli tėvynės vaikų testamentai. Čia kalba į mus žuvusiųjų dėl nepriklausomybės ir laisvės kovotojų vėlės. Čia kalba lietuvių knygnešių, aušrininkų, varpininkų dvasia. Visų tikrųjų tautos sūnų ir dukterų balsas. Čia kalba į mus tauriausio kraujo apšlakstyti „Lituanikos“ griaučiai, tautos nemirtingųjų sūnų, Dariaus ir Girėno, likę žemėlapiai, kompasai. Tie kompasai yra tikrojo lietuvių tautos istorinio kelio ir pasiryžimo kompasai. Jie sako, kad nei kryžiuočių, nei lenkų, nei rusų, nei vokiečių letena nei pati baudžiava neužgniauzė lietuvių dvasios, bet priešingai, — sužadino pasipriešinimo jausmą. Vos tik tautos vadai Vilniuje 1918 m. vasario 16 dieną prikėlė lietuvių tautą iš miego, Lietuvos vaikai, šį, kad ir teorinį, reiškinį tiek smarkiai parėmė ginklu, kad išvarė priešą, vieną, antrą ir trečią, ir įvykdė tai, apie ką, berods, sunku buvo net svajoti. Kaip Darius ir Girėnas nugalėjo didžius vandenynus, taip mažoji tauta savo pasiryžimu irgi gali nugalėti didelius priešus.

Bet tam tikslui pasiekti ji turi tapti didvyrių tauta, būtent, tokia tauta, kokia buvo senovėje. Todėl, kilus pavojui, šalin molio Motiejų dvasia ir pra-

Tik tuomet būsime laisvi

Kai mažieji, dar lopšy būdami, pamils savo tėvynę ir mokysis ją ginti,

kai subrendę, pašaukti į karių eiles, eis į kautynių lauką,

o pasenę, nors prie arklo būdami, nepamirš, kad jų pareiga ginti savo žemėlę.

Bernst

I Naujuosius Metus žengiant

Svarbesniosios min. pirm. J. Tūbelio mintys iš jo kalbos, pasakytos tautininkų susirinkime pereinamųjų metų gruodžio 15 d.

Gyvendami didelio pasaulinio sukūrio rate, negalime iš jo pasišalinti. Negalime būti pasaulio įvykių nepalieti, patys vieni išsiskirti. Imkime vien susisiekimo priemones. Visokiais būdais dabar perkeliame per didžiausius atstumus įvairių rūšių prekes, ir greit gendančios, ir negreit. Šiandie viskas arti. Ypač per tuos keletą paskutinių pokarinių metų padaryta didelė technikos pažanga. Taip greit ir taip plačiai paplito visur telefonas. Tokią milžinišką pažangą padarė radio, kinas ir kitos priemonės. Didžiausia technikos pažanga padaryta gal elektros gaminime. Ypatingai išsiplėtęs ir motoro išradimas, skysčių vartojimas energijai sukelti. Pramonėje padarytoji technikos pažanga keičia visas mūsų gyvenimo sąlygas. Pasaulyje tiek daug visko prigaminama, kad, nemokant tų gaminių tinkamai suskirstyti, pasirodo neišpasakytas tiek maisto, tiek ir pramonės gaminių perteklius, didžiausia hyperprodukcija visame pasaulyje. Maisto yra tokia atsarga, kad užtektų vieniems metams, jei kuriais metais visiškai neužderėtų. Daugeliui kraštų tenka įvairiais, gal daugiausia kainų palaikymo, sumetimais net naikinti maisto produktus. Turėdamas išradimų, kiekvienas kraštas ima kurti pats, ką seniau iš kitur įsigabendavo. Nori dirbtiniais būdais gaminti pas save. Tuo būdu kyla autarkija. Tai siaurina prekybinio bendravimo galimybes. Kyla sunkumai prekyboje tarp paskirų kraštų. Visoki prekybos varžymai paskutiniaisiais metais yra nuėję labai toli. Jau šiandie išnykęs ir didžiojo palankumo tarptautinėje prekyboje dėsni, buvęs prieš kelis metus toks populiarius. Ir Anglija jau nuėjo nuo savo principo ir pradeda eiti kitų kraštų pramintu keliu. Tas kelias toks, kad, norėdami padaryti vietos savo gaminiams, daro kuo didžiausių sunkumų užsienio gaminiams įsileisti. Ypač tie sunkumai dabar daromi žemės ūkio gaminiams. Mes tai ypatingai skaudžiai jaučiame, net eksportuodami Anglijon. Siaurinamas įvežimas, o už kai kurių įvežimą neduodama pinigų, nes kartu siaurinamas ir pinigų išvežimas iš savo krašto.

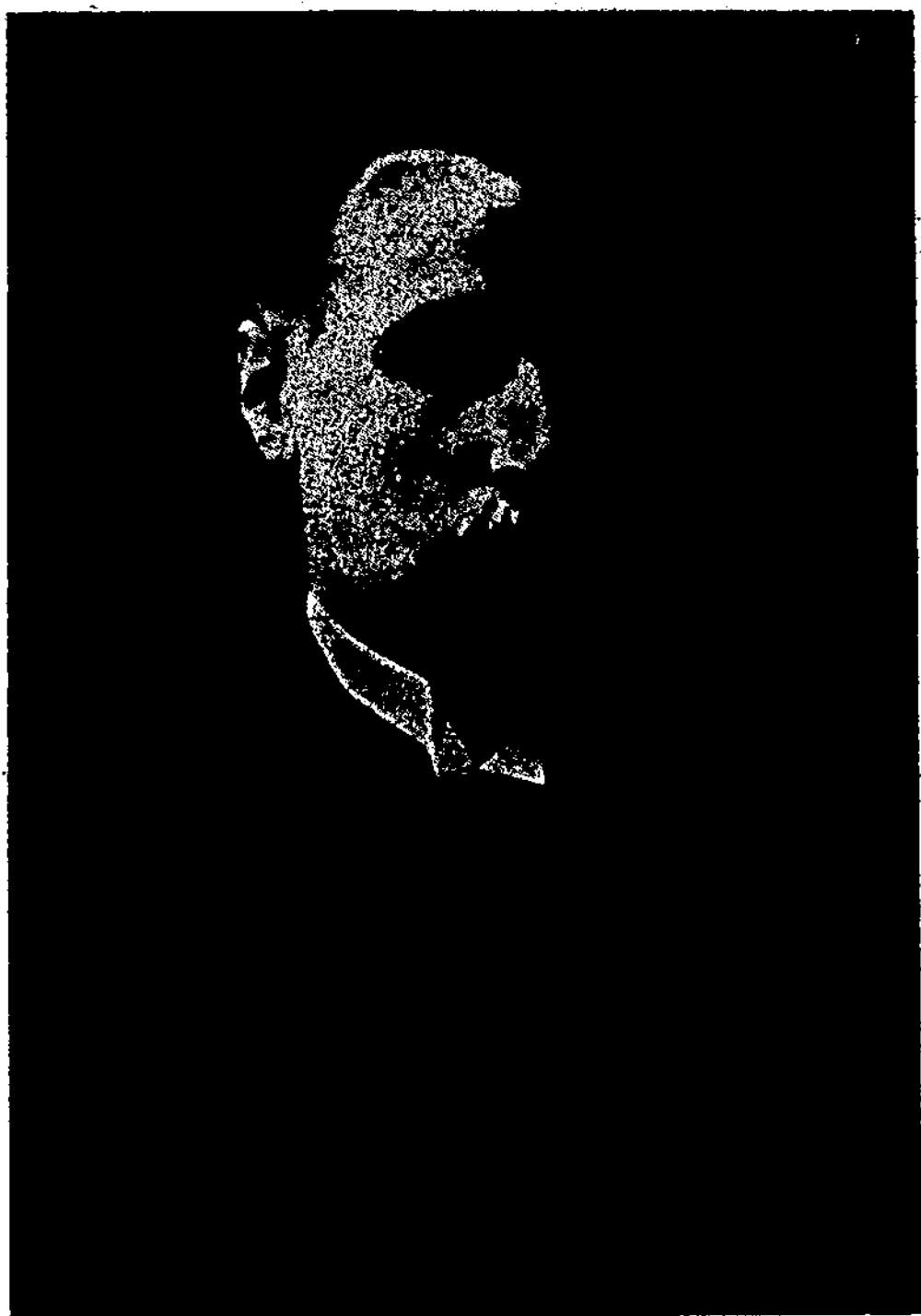
žūtinga ramybė, šalin ištizių dvasia. Budėkime, sukruskime, saugokime Lietuvą nuo naujo smūgio. Žuvusiųjų dėl Lietuvos didvyrių balsai šaukia mus išsizadėti kasdieninių vaidų ir neveiklumo. Jie šaukia mus stoti petys į petį, į tikrą lietuvių brolių vienybę. Jie reikalauja iš mūsų entuziazmo, tvirto tikėjimo į Lietuvos ateitį. Jie reikalauja iš mūsų eiti jų pramintais didvyrių keliais.

Pirmyn į naujosios Lietuvos kūrimo ir statymo metus!

Broliai vilniečiai, išmuš laisvės valanda, ir jūs būsite drauge su mumis.

Prisiminę, kokios baisios kliūtys nugalėtos, kurių milžiniškų laimėjimų pasiekta Naujųjų Metų angoje, galime ir šį kartą drąsiai pasakyti, kad, audrų užgrūdyti, bandymų nebijome ir kad čia, ties Laisvės ir Žuvusiųjų paminklais, susirinkę ir tyliai susikaupę pasiryžome eiti į Naujųjų Metų kelionę su drąsia širdimi ir aukštai pakeltomis galvomis.

Šioje nenormalioje pasaulinėje būklėje kai kurie kraštai dar yra užsilaikę maždaug lygiomis. Kiti kraštai yra padarę labai didelių eksperimentų. Tuo būdu labai sunkioje būklėje atsidūrė ir labai stiprūs kraštai, sakysim, Anglija prieš dvejus metus padarė eksperimentą: grynai konkurenciniais sumetimais norėdama siaurinti po karo išaugusias išlaidas, numušė savo piniginių vienetų vertę. Mes jau žinome, ką tai reiškia. Mes išgyvenome rusų rublį ir vokiečių markę, kurie pavirto nieku. Italai, čekoslovakai yra pasi-

J. TŪBELIS,
Ministeris pirmininkas

likę senus piniginius vienetus, bet sumažinę 4—7 kartų vertę. Prancūzų franko vertė taip pat kadaise buvo sumažinta iki penktadalio prieškarinės vieneto vertės, bet netrukus pragyvenimas pabrango. Anglijos pavyzdžiu pasekė kiti kraštai. Tai daro visame pasaulyje didelę demoralizaciją: nebėra pastovaus masto toms vertybėms matuoti. Užpernai prieš Kalėdas, pav., toks galingas Prancūzijos bankas (emisijos) dėl anglų svaro vertės nukritimo buvo atsidūręs nepaprastai sunkioje būklėje: ištiso milijardo aukso frankų nuostolis susidarė.

Autarkijos pastangų ir hyperprodukcijos neigiamos pasėkos Amerikoje pradėjo reikštis jau 1929 m. Vokietijos bankai taip pat pateko sunkion būklėn, ir vyriausybė kai kuriems iš jų uždėjo globą. Tokių didelių piniginių centrų susvyravimas atsiliepia ir visur kitur. Pasidaro sunku išlaikyti finansinės sistemos pusiausvyrą, ypač mažai pasauliniame ekonominiame gyvenime tereiškiantiems kraštams. Tai dar labiau verčia kiekvieną kraštą ieškoti išeities, bet sunku ji

surasti. Įsiskolinusieji kraštai ima netesėti savo skolų mokėti. Pinigų mažinimo tendencija, beieškant išei- ties, neduoda suvesti galų su galais.

Dar nėra surastas joks vaistas nei receptas, kuris pagydytų ekonominės krizės ligą, ir toji liga gal dar didėja

Gamyba, ypač žemės ūkyje, nemažėja. Kainos tebekrenta. Įsiskolinimai didėja. Pramonės gaminiai neturi rinkų. Taip pat dar negali surasti darbo mili- jonams žmonių.

Krizė pasiekia ir mus. Ir pas mus juk labai didelis kainų sumažėjimas, ypač žemės ūkio gamyboje. Mūsų prekybos balanse matome didelį eksporto sumažėjimą. Tačiau ir per šiuos kelis metus Lietuvos eksportas toli gražu dar nėra taip daug sumažėjęs, kaip mūsų kaimynų, palyginus su 1929 m.

Antai, 1930 m.:

Lietuvos	eksport. buvo	1%	padidėjęs
Latvijos	" "	9%	sumaž.
Estijos	" "	18%	"
Lenkijos	" "	14%	"
Vokietijos	" "	13%	"

1931 m.:

Lietuvos	eksportas	sumažėjo	17%
Latvijos	" "	"	39%
Estijos	" "	"	39%
Lenkijos	" "	"	33%
Vokietijos	" "	"	24%

1932 m.:

Lietuvos	eksportas	sumažėjo	43%
Latvijos	" "	"	65%
Estijos	" "	"	64%
Lenkijos	" "	"	62%
Vokietijos	" "	"	57%

1933 m. per 10 mėn.:

Lietuvos	eksportas	sumažėjo	50%
Latvijos	" "	"	66%
Estijos	" "	"	65%
Lenkijos	" "	"	67%
Vokietijos	" "	"	66%

Mūsų laimė, kad laiku pradėta rūpintis mūsų pa- matinėmis eksporto šakomis: sviesto gamybos orga- nizavimu ir išvežamų gyvulių produktų didinimu. Da- bar šios šakos davė mums pamato išlaikyti visą mūsų krašto ūkį. Jeigu prikašioti, tai vieną tebutų galima prikišti, kad nepradėta rūpintis kokiais 4 metais anks- čiau. Kiti bet kurie priekaištai čia neturi pamato.

Šiandie visuose kraštuose pati valstybė normuoja savo krašto gamybos santykius. Ir mūsų krašte daug yra daroma ta pačia linkme. Pieno ūkis pas mus praktiškai jau suimtas vienon organizacijon. Miško prekyba pas mus šiandie ta pat linkme yra nukrypusi. Šiandie pati vyriausybė daugiau (miško departamen- tas) mišku prekiauja. Mūsų cukraus gamyba irgi su- koncentruota.

Valstybės įsikišimas visur daugiau šakų aprėpia

Mūsų prekyboje šiemet jau turime šiokių tokių varžymų. Gali tekti tuos varžymus dar kiek praplėsti. Prekybinių sutarčių politikoje taip pat griežčiau žiū- rima pusiausvyros.

Kaip valstybė veikia, kaimus skirstant į viensė- džius ar laukus nusauginant, taip ji veikia ir tvar- kant ūkį. Visuomenės padedama valstybė yra orga- nizavusi ūkio veiklos sritis.

Kaip mūsų Tautos Vadas visai yra teisingai pri- minęs, jau visai pribrendęs organizuotos visuomenės veiklos laikas. Valstybei imantis iniciatyvos, turi būti sudarytas vienas gyvas organizmas visame veikime. Duonos ir darbo klausimas turi būti taip pat perorga-

Naujieji metai

Be kelio, be vado, per pūgas
Metai Naujieji atėjo;
Po šalį mūs visą varpai jau padūko,
Savąjį aidą sulijo su vėju.

Ką žadate, Metai Naujieji?
Ką nešate mūsų šeimynon?
Gal bus jau tas laikas atėjęs
Užžėlusį kelią praminti?

Mes žinom: budėsim, kaip visad,
Žygiuosim, dainuosim jauni,
Mylėsime tėvynę, kaip visad,
Nes sūnūs jos esam tikri.

Bet vis tik Naujuosiuose Metuos
Lyg viltis, lyg slepiasi kas;
Gal šalį palaiminti ketat?
Gal laimę jai kokią iškast?

Mes vieno tetrokštam kareiviai,
Kad Vilnius būtų mūsų, tėvynė žydėtų; —
Te neša šie metai jai laimę,
O darbo dėl jos negailėsime!

J. Gražulis

Jau nauji metai pradėjo žygi

Jau nauji metai pradėjo žygi,
Slenka ir mainos laikai...
Te mūs tėvynėj vienybė žydi, —
Žūsta dejonės vargai!

Jei norim taikos, ruoškimės karui:
Te bus tėvynė graži!
Ilgiausių metų mūs Tautos Vadui
Linkime šiandien visi!

Per pluoštą metų visi supratom,
Kas yr naudinga, kas ne.
Įvairių progų daugel praradom, —
Turim pažinti save!

Iš sunkaus miego visi atbuskim,
Ne šauniais žodžiais, dvasia!..
Ir brolis broliui talkon sukruskim,
Vien tik idėja gražia!

Jau karo šmėkla grasi pasauliui,
Grėsia pavojus ir mums.
Tat tur rūpėti kariui ir šauliui
Visiems Lietuvos sūnams!..

P. Š.

nizuotas. Čia reikalingas visiškas pačios visuomenės įsisąmoninimas. Itin reikalinga šioje organizavimo srityje šviesuomenė. Šviesuolis visur turi veikti, kiek tik tai gali. Reikia visiems įsidėti galvon, kad iš kitur atėję sunkumai mus spaudžia, ir dar tebesunkėja, ir kad negalima tikėtis, jog greit pasibaigs. Nuo jų gintis teks labai ilgai. Nėra ko ieškoti kažin kokio vaisto ūmai jiems pašalinti. Įsiskolinimo taip pat negalima išgydyti ūmai.

Tai ilgesnių metų darbas. Įsiskolinimas pas mus, ypač kaime, taip pat nemažas. Žemės ūkio srityje, kuri maitina 80% mūsų gyventojų, apytikriais duomenimis, turi apie 300 milijonų litų skolų. Ši skola susidarė įvairiais keliais. Buvo laikų, kad lengvai buvo gauti kreditai. Buvo kainų atžvilgiu labai viliojančios perspektyvos. Tačiau ir pačių mūsų kiekvieno reikalavimai šandie žymiai padidėję nekaip prieš keliolika metų. Padidėjo ir kultūrinio mūsų gyvenimo reikalavimai. Daug ūkių pas mus yra patekę sunkion būklėn, bet ne pažanga čia kalta: kurie ūkiai atsargiai darė pažangą, tie nėra patekę sunkion būklėn.

Lito vertės sumažinimas nepadėtų, ir nėra jokio reikalo tai daryti

Kitur buvo priversti mažinti pinigų vertę. Savo pinigų vertę sumažinusieji kraštai nerodo, kad tas vaistas būtų išganingas. Pinigų vertės mažinimas pasaulyje sukėlė tikrai spekuliacijos ūpą, bet sveikų sąlygų nesudarė. Apskritai, pinigų vertės sumažinimas nesudaro pamato būklės palengvinimui.

Reikia ieškoti kitų kelių

Valstybės išlaidų žymiai sumažinti negalima nei švietimo, nei vidaus saugumo, nei krašto apsaugos (ypač šiais laikais), nei eilėje kitų sričių. Reikia aukų iš visų ir įvairių priemonių, nes gydymas labai sunkus.

Viena iš priemonių yra procentų sumažinimas. Mūsų mokamosė įstaigose dabar imamas procentas jau per didelis. 12% šandie jau per daug. Turi būti vėl mažinama.

Antra priemonė tai duoti kurį laiką atsikvėpti ypatingai sunkioje būklėje atsidūrusioms tam tikroms kategorijoms.

Trečia — ieškoti būdo mūsų apyvartoje sumažėjusiam kiekiui pinigų padidinti.

Tos priemonės bus greit pavartotos, bet ir jos greit nepagerins būsenos. Reikia ieškoti gelbėjimosi priemonių ilgesniam laikui. Reikia žiūrėti, ar galima išsaugoti. Reikia visose srityse daugiau pagaminti, kur galima daugiau padaryti be jokių išlaidų, tikrai daugiau darbo tepridėjus.

Tokių sričių pas mus daugybė, pradedant savo butu ir baigiant laukų darbais. Bet kurios gėrybės prieauglis visada lengvina būseną. Ir skolas kartais galima atsisteisti natūra. Įvedant vien darbo ir sumanumo, galima be kapitalo pasiekti didelių rezultatų. Šiuo atžvilgiu yra didelis platus kelias iš dabartinių sunkumų išsiristi. Šiai priemonei paskatinti gali būti panaudotas ir gyvas žodis, ir rašytas žodis, ir sportas, ir gyvi darbo pavyzdžiai.

Kiekvienas tautininkų s-gos narys ir kiekvienas šviesuolis turi būti šion darbingumo priemonėn traukiančiais magnitais. Ir jeigu bus užtenkamai pasiryžimo, valios, darbingumo ir ištvermės, tai tie 4 prieštariai padės daugiau nekaip visi galvojimai gauti paskolų ar kitos pašalinės pagalbos. Jeigu mokėsime tuo keliu eiti stipriai, ištvermingai ir sutartinai, drauge tautininkai, vyriausybės organai ir paskiri asmenys visuomenėje, tai, turėdami dar neišdrikusią finansinę sistemą, galime laukti pagerėjimo, nors gal ir ne visai greit, ypač žemės ūkyje.

KAVALERISTO LYRIKA

Šiaurys įleido pašalą,
Čia snaigės kartais krinta;
Taip norisi paimti rašalą
Ir popierin mintis įpinti
Meni, drauguž, kadaise
Vartydavom istoriją,
Senelis mielas, Baisa
Palinkęs šitaip porino. —
Šlamėjo tirštos girios čia,
Čia pilys rėmė dangu,
Buvo daina po medžiais svyrančiais,
Buvo daina palangėj.

Lietuviai — bangos viesulo —
Kasdien ant žirgo mylimo,
Ar buvo saulėta ir šviesu,
Kvepėjo šilima.

Ar audra lankstė topolius,
Upeliais lietus krito, —
Raiti, širdy be sopulio,
Raiti nuo ryto.

Ir bėgo dienos, metai —
Už gimtą žemę dovėsi,
Verguvės žodžių nesuprato
Stiprios tvirtovės.

Meni, tų žodžių sužavėti,
Mes klausdavom senelio, —
Kas gi nuo žirgo juos numėtė,
Kas atėmė jų galią?

Senelis galvą kiek palenkia,
Su liūdesiu širdyje: —
Tai nuopelnai klastingo lenko
Mūs sentėvių šalyje!

Prabėgo daug pavasarių,
Daug vasarų numojome,
Kai klausėmė senelio pasakų
Ir vartėm istoriją.

Tą rytą tėvus išbučiavom,
Broluką, seseris;
Paskui dainų — be galo,
Jaunoj širdy pavasaris.

Dabar kareivio rūbais
Su žirgu mylimuoju,
Širdimi nesugrubusia
Mes jaučiam džiaugsmo šilimą.

Išjojame daugiese,
Ant juodbėrių išplaukiam;
Čia taip gražu ir šviesu
Baltų girliandų lauke.

Pro šalį bėgo gluosniai,
Trobelė ten parymusi,
Nušvilpia vėjas vakaruosna,
Čia varna braidžioja arimuose.

Aidi daina laukuose, soduose,
Suvirpa širdys girdinčių;
Jei ne daina, man rodosi,
Kuo sielą aš pagirdyčiau?..

Klausyk, drauguž, žinai tu
Dar pasakas senelio? —
Apie lietuvius raitus,
Apie jų didžią galią.

Dabar čia sniegas mirga,
Čia kartais snaigės krinta;
Išmoksime mylėti žirgą,
Išmoksime tėvynę ginti.

Sugrįšim tėviškėn, sugrįšim,
Kur tiek lelijų, mėtų,
Bet nenutraukim plieno ryšio
Su žirgu pamylėtu.

Jaunimą visą bursime, —
Laikai nauji, kiti bus, —
Visuos kampuos įkursime
Būrius šaunios „Vytijos“.

Raiti, kaip mūsų sentėviai,
Su darbo šūkiu žengsim, —
Mes norime gyventi,
Mes laisvėje gyvensim.

Tikėk, drauguž, išjosim
Į žygį šventą, kilnų —
Su viesulišku mostu
Įžengsim į Vilnių.

Jonas Docius

Pranas Mašiotas

Pereitų metų gruodžio 19 d. buvo minimos Prano Mašiotas, įžymaus Lietuvos vyro, aušrininko, rašytojo, pedagogo ir visuomeninko, 70 metų sukaktuvės.

Pranas Mašiotas — ūkininko sūnus. Gimė Šakių apskr., Naumiesčio val., Pustelninkų k. Mokėsi namie, lankė Naumiesčio pradžios mokyklą, o paskui buvo atiduotas į Marijampolės gimnazijos rengiamąją klasę. 1883 m. baigė gimnaziją ir įstojo į Maskvos universiteto matematikos fakultetą. Mokydamasis universitete buvo vienas veikliausių lietuvių studentų draugijos narys. Atliekamu laiku klausydavo ir filologijos fakulteto paskaitų apie lietuvių kalbą.

1887 m. baigė universitetą, norėjo grįžti į Lietuvą, gauti čia mokytojo arba valdininko vietą ir dirbti tarp savo tautiečių. Deja, tais laikais lietuviui, o ypač katalikui, vietą gauti būdavo labai sunku.

Nenorėdamas per daug nutolti nuo savojo krašto, pagaliau jis gavo labai menką vietelę Lenkijoje — Lomžos valstybės rūmuose (kazionnaja palata), kur gaudavo tik 20 rublių (100 litų) per mėnesį. Po pusantų metų persikėlė į Rygą. Čia gavo vietą Rygos apygardos mokslo valdyboje, kurioje dirbo 2½ metų. Paskui pasisekė gauti matematikos mokytojo vietą Rygos miesto vokiečių realinėje mokykloje, kurioje dirbo 24 metus.

Gyvendamas Rygoje, kur tais laikais buvo viena gausingiausių lietuvių kolonijų, Pranas Mašiotas daug dirbo visuomeninio darbo. Čia jis buvo veiklus lietuvių draugijos narys. Jo rūpesčiu įsikūrė lietuvių švietimo draugija „Žvaigždė“, kuri paskui laikė net 7 lietuvių pradžios mokyklas ir suaugusiųjų kursus. Jis buvo šios draugijos pirmininkas ir garbės narys.

Didžiojo karo metu reikėjo išsikraustyti iš Rygos. 1915 m. jis persikėlė į Maskvą, o paskui į Voronežą. Ten jis buvo M. Yčo mergaičių ir berniukų gimnazijų direktorium.

1918 m. Pranas Mašiotas su abiem gimnazijom grįžo į Lietuvą. Iš pradžių dirbo Vilniuje Lietuvos Tarybos švietimo sekcijoje, o paskui švietimo ministerijoje ir kiek laiko buvo švietimo viceministeris.

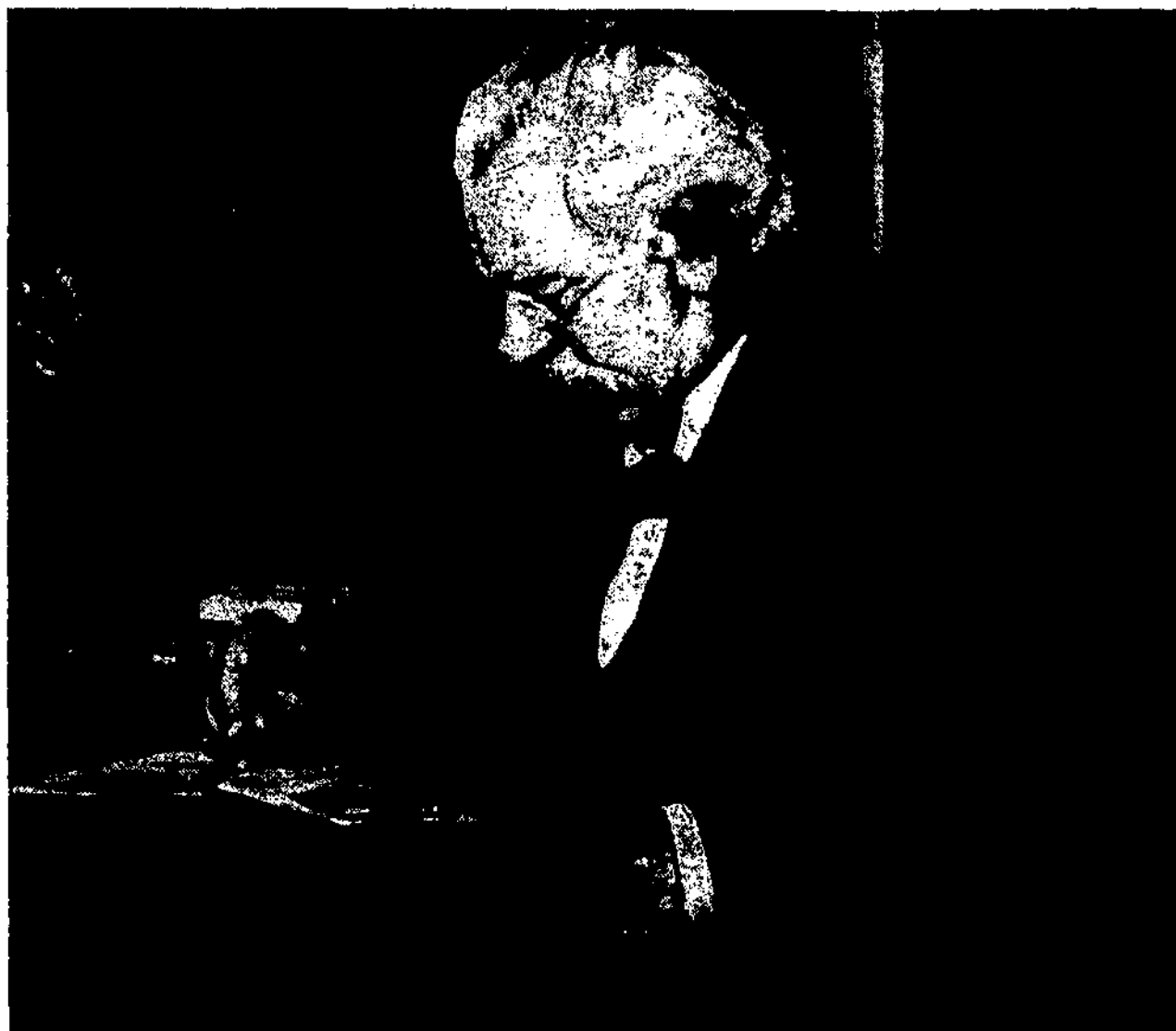
1923 m., panaikinus viceministerio vietą, Pranas Mašiotas iš švietimo ministerijos pasitraukė. Nuo 1923 m. iki 1929 m. buvo Klaipėdos lietuvių gimnazijos direktorium. Dabar kaip valstybės pensininkas gyvena Kaune.

Pranas Mašiotas nuo 1889 m. dirba lietuvių spaudoje. Kalbamaisiais metais „Aušroje“ buvo įdėtas pirmasis jo rašinys — korespondencija iš Naumiesčio. Per 45 metus jis yra įdėjęs didelį lobį į mūsų kultūrą. Daug jo rašinių yra išspausdinta „Aušroje“, „Varpe“, „Vilniaus Žiniose“, „Vilty“, „Vaire“, „Rygos Garse“, „Lietuvių Laikrašty“, „Lietuvoje“, „Lietuvos Mokykloje“, „Švietimo Darbe“, „Skautų Aide“, „Žiburėly“ ir kituose laikraščiuose. Pasirašinėdavo: Ašaka, Pr. Ašakaitis, P. A., Bismarkis, Mark-bis, Dėdė Pranys ir savo pavarde.

Jis yra parašęs šiuos vadovėlius: 1) Ašakaičio abėcėlę, 2) „Raštą“, vadovėlį suaugusiems, 3) fizikos vadovėlį, 4) plokštumos trigonometriją, 5) žemosios matematikos istoriją, 6) logaritmų knygas, 7) algebros

uždavinyno I d., 8) algebros uždavinyno II d., 9) aritmetikos uždavinyną (I ir II d.), 10) geometrijos uždavinyną ir 11) trigonometrijos uždavinyną.

Bet daugiausia jis yra parašęs arba iš svetimų kalbų išvertęs vaikų literatūros. 1905 m. buvo pradėjęs vesti Petrapilio „Lietuvių Laikraščio“ vaikų skyrių. Paskui, dėstydamas Rygos mergaičių gimnazijoje lietuvių kalbą, ėmė versti su mokinėmis pasakas. Ir tai jį paskatino susidomėti vaikų literatūra. Pats rašytojas savo biografijoje rašo: „Grįžęs į Lietuvą atspėjau ir nuo poilsio nukniaukiamu laiku rašiau ir rašau vaikams, stengdamasis mest ką pajėgdamas į apytuštes vaikų knygynų lentynas“. Ir iš tikrųjų nemaža jau mesta į tas lentynas. Jis pats yra parašęs, be sakytųjų vadovėlių, 30, o išvertęs 69 knygeles.

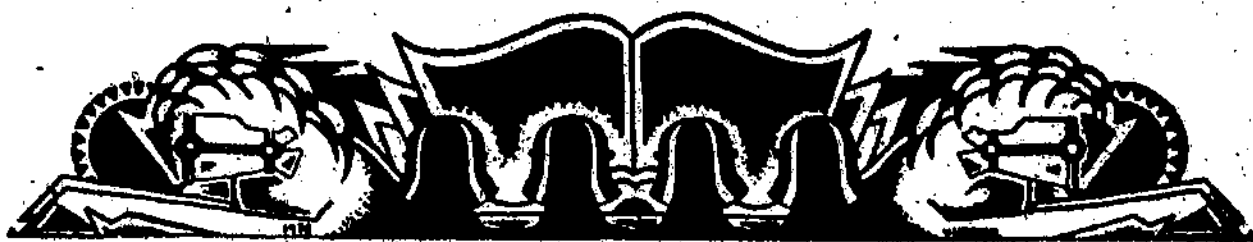

Pranas Mašiotas

Jo knygelės parašytos labai gražia lietuviška kalba, lengvu švelniu stilium. Todėl kiekvienas skaitytojas, tiek vaikas, tiek suaugęs, jas mielai skaito. Prof. Jablonskis sakydavo, kad Prano Mašiotas fizikos vadovėlis gali būti ir lietuvių kalbos vadovėliu.

Dabar Pranas Mašiotas jau žilagalvis nuolatinės ligos kankinamas senukas. Bet vis dar rašo, vis dar verčia, nes vis dar jam rūpi ką nors mest į lentynas.

Daug jo knygelių yra ir kareivių bibliotekose. Taigi, duok Dieve šiam visų mylimam ir gerbiamam rašytojui ilgiausių metų ir geros sveikatos, kad jis dar ilgai pajėgtų dirbti ir sunaudotų savo žinias ir gyvenimo patyrimus mūsų tėvynės ir kultūros gerovei.

Kariai slidininkai

Ne vienam gal teko išbandyti slidės. Kas bandė, tą pagavo smagumas. Todėl nenuostabu, kad taip plačiai pasklido slidžių sportas.

Bet reikia atsiminti, kad slidžių sporto iškėlėjai buvo medžioklė ir karas. Ir šiandien slidės glaudžiai surištos su karu bei karo tarnyba.

Žinoma, kils klausimas: kas slidžių išradėjas, kas pirmieji pradėjo jas vartoti. Tai glūdi senovės amžiuose. Sakoma, kad pirmiausia pavartojo Azijos gyventojai (apie Baikalo ežerą). Apie tai kalbama metraščiuos (Annales) iš 907, Kristui gimus, kad prisnigus kirgizai medžiojo su „mediniais žirgais“...

Pagaliau sunku tikrai pasakyti, nes reikia manyti, kad ten, kur tik buvo žiemos ir sniego (kalnuose), galėjo atsirasti slidės. Vis dėlto tyrinėtojų laikoma, kad iš Azijos slidės išsiplėtojo po Europos ir Amerikos šiaurę.

Šiaurės tautos turi labai daug poemų ir legendų apie slides. Ne vienas dievas ar dievaitė čiūžinėjo ar medžiojo. Pvzd., ostiakų pasaka vaizduoja, kad kažkoks jų dievas (Tunk-poks), besivydamas su slidėmis žvėrį per dangų, nusilaužė net koją, besileisdamas nuo stataus šlaito. Ir Paukščių Kelias yra ne kas kita, kaip dvi slidės, kurių priešakiniai galai prasiskyrę, o užpakaliniai — sucina į vienas vėžes.

Vėliau nuo tos pasakų fantazijos prieinama prie slidžių praktiškosios reikšmės, kur kertama, kas laimės greitį: ar su arkliu, ar su slidėmis.

Aišku, kad per prisnigtus skardžius, laukus, miškus, paskliundas, ne keliais — laimi slidės!

Bet, pažvelgę į viduramžius, gauname gana daug tūkry duomenų apie slides ir slidininkus. Tai ypatin- gai apie šiaurės tautas. Sužinome, kad pirmas reikalas buvo praktiškai pritaikyti slidės kaip taikos, taip ir karo metu.

Slidininkai

Taigi, jau 1200 m. švedų karaliaus Sverre yra paliktas įsakymas karo slidininkų daliniams. Tai yra pirmas istoriškas dokumentas karo slidininkų atžvilgiu.

Jei panagrinėsime kronikas, tai rasime, kad jau 1519 m. istorikas Sakso aprašinėja Suomų karą kaip slidininkų. Rasime medžiagos ir apie Lietuvą. Yra minima, kad 1534 m. buvo karo žygis rusų slidininkų rinktinės į Lietuvą.

Taip pat ir naujais amžiais turime labai daug datų.

1610 m. švedų karžygys De la Gardie išžygiuoja prieš Rusiją su 4000 rinktine karo slidininkų.

1718 m. Švedijos ir Norvegijos karuose vartojami karo slidininkų ištisi batalionai.

1774 m. išeina pirmoji instrukcija, kaip mokyti slidininkus Norvegijoje.

Panašių datų ir nuotykių iki mūsų laikų randame labai daug. Čia ypatingai svarbūs mūsų amžiaus įvykiai ir nuotyčiai.

Pvzd., 1900—1901 rusų vyriausybė išformuoja Suomų slidininkų dalinius, gerai išmokytus tarnybai.

1901—1902 Prancūzijoje įsteigiama karo slidininkų mokykla.

1902 karo slidininkų kursai Italijoje (kalnų).

1914 slidininkai naudojami rusų vokiečių fronte.

1918—1919 Suomų slidininkai pilietiniam kare Karelijos sąsmaukoj. Taip pat Kolčako ir raudonojo kariuomenėj.

Prisiminsime keletą nuotykių iš didžiojo karo. Karo slidininkai veikė su pasisekimu. Čia taip pat surasime keletą istoriškų momentų.

1915 sausio m. Vogežų kalnuos Bayern'o ir Württembergo karo slidininkų daliniai vykdė priekinių postų ir jojų tarnybą, sudarydami kontaktą su priešu. Žinoma, kadangi tai buvo pozicinis karas ir kalnuose, tai ypatingai slidininkai savo veiksmams nepasirodė (daugiausia kliudė apkasų karas). Tik yra žinoma, kad slidininkai gaudavo belaisvių ir nukaudavo.

Slidininkus čia vartojo ir artilerija, kaip sekimo punktuos, taip ryšiui tarp punktų ir baterijos (dažniausiai sutvarkyti jų technikinį ryšį). Karpatų kalnuose taip pat buvo naudojami slidininkai. Tik čia žymiai sėkmingiau negu Vogežų kalnuose. Nes čia buvo daugiau manevrinio karo. Kai tik prasidėdavo judesys, slidininkai gaudavo uždavinių, kurių paprastai gauna kavalerija (žvalgymo, kontakto sudarymo ir t. t.) (nes Karpatų kalnuose, sniege, ne keliais slidininkams parankiausia). Kai sustodavo judesys ir prasidėdavo pozicinis karas, slidininkai gaudavo laiduoti pozicijų tarpus („plyšius“), sparnus (kol atvykdavo paspirtis) ir eiti ryšių tarnybos pareigas. Taip pat jiems buvo pavedamos sanit. tarnyba (surasti, išgabenti sužeistų, nušalusių, susirgusių, taip pat paklydusių!).

Vėliau jau tenka matyti ištisus slidininkų batalionus. Kai kurie tokių batalionų daliniai gavo ir tiekimo kariuomenės uždavinių (pvzd., tiekti maistą ar šaudmenis, kur kitaip negalima buvo pasiekti).

Todėl nenuostabu, kad 1915 m. vokiečių štabas (Grosse Hauptquartier) turėjo atskiru įsakymu pažymėti slidininkus, nurodydamas įvykdytus uždavinius (išeiti į sparną, į užpakalį, susirišti su kaimynais).

Šia proga reikia pažymėti, kad vokiečių karo slidininkų daliniai buvo dažniausiai formuojami iš slidininkų sportininkų. Vadinasi, iš tokio elemento, kuris veiklus ir geriausiai tinka žvalgymo tarnybai.

Dabar pažiūrėkime, kurių uždavinių, apskritai, galima duoti slidininkų daliniams.

Slidininkai tinka:

1. žvalgybai,
2. ryšiams,
3. apsaugai (žygio, postovio),
4. kai kuriuos punktus greitai užimti (ir išlaikyti, kol atvyks paspirtis),
5. apeiti priešų sparną ir veikti užpakaly,
6. kautis stabdomai,
7. sanitarijos tarnybai,
8. padėti pervežti tam tikrą skaičių karių (jojant su arkliu ir užpakaly traukiant 4—6 slidininkus; dažniausiai paliai kelią).

Tiek uždavinių galint įvykdyti, slidininkais yra susirūpinusios suinteresuotų valstybių kariuomenės. Aiškus dalykas, kad kiekvienos valstybės slidininkai gali skirtis. Pvzd., kalnuotoj šaly slidininkai būtini. Ten jie nuolat turės uždavinių ir dargi kariaus atskiru, kalnų būdu. Tose valstybėse, kur kalnų nėra, bet tik lygumos su kalvom, slidininkai irgi būtini. Čia jie labai daug padės, žvalgydami, susirišdami ir t. t. Nuo šitų skirtumų iš dalies pareina ir karo slidininkų su tvarkymas (organizacija). Be to, reikia turėti galvoj, kiek kur žiemos turima ir kas daryti su slidininkais vasaros metu.

Čia reikia žinoti, kad svarbiausia yra ne taktiškas vykdymas (dalinių ir ginklo pritaikymas kautynėse), bet parengimas ir organizacija. Nes, sakysim, toks slidininkų „jojimas“ žvalgymas beveik nieku nesiskirs nuo raitininkų jojos žvalgymo.

Slidininkų džiaugsmas

Paprastai, mes matome, kad visų pirmiausia skleidžiami šūkliai vykdyti slidžių sportą šalia kariuomenės. Atvykę į kariuomenę tokie slidininkai, aišku, yra kandidatai į slidininkų dalinius. Be to, jie padės mokytį kariuomenėje tuos, kurie dar čiuožti nemoka. Žinoma, kariuomenėje stengiamasi išmokyti kuo didesnį slidininkų skaičių.

Paprastai, tai daugiau praktikos dalykas negu teorijos. Praktika per pratimus pagimdo pačią teoriją, daugiau ar mažiau pačiam išmėginant.

Čia stengiamasi, kad nuo vieno mokymo pereitų prie bendrojo ir įprastų žygiuoti. Kiekvienam karo slidininkui reikia atsiminti vieną taisyklę: norint būti geru slidininku neužtenka vien tiksliai skirtų valandų, reikia dar ir atskirai padirbėti.

Mūsų kariuomenėje slidininkų kadrai jau sudaryti. Tai jau seniai karo vadovybės pasirūpinta, nors paskutinės blogos žiemos ne visai tinkamai leido įvykdyti.

Kpt. Žlabis

Gražūs pavyzdžiai

Spalių mėn. 27 d. teko rytiniu traukiniu važiuoti į Kauną. Mūsų vagone publika įvairi: vienas ligonis, du 7 pulko kariai, keletas studentų ir šiaip besiskubinančių į laikinąją sostinę. Ligonis dejuoja ir užėjus priepuoliui nesąmoningai draskosi. Mes žiūrime su pasigailėjimu, o tuo tarpu kariai išsiskiria iš mūsų tarpo: ima ligonį globoti. Iki pat Kauno neatsitraukė nuo ligonio, o Kauno stotyje iškėlė jį iš vagono ir palydėjo iki vežiko. Iš karto manėm, kad jie giminačiai, bet pasirodo, jie pirmą, o gal ir paskutinį kartą matė ligonį.

Antrą kartą teko irgi matyti iš karių pusės pareikštą didelį mandagumą. Iš Šiaulių priemiesčio į stotį skubėjo senutė, apsikrovusi ryšuliais. Ją pavijo vietos pulko karys, atsiprašė ir pasiūlė padėti. Mačiau, kaip senutė iš karto, lyg nepasitikėdama, atsakinėjo, bet karys vis vien jos nepaleido ir abu atėjo į stotį. Vagone iš tos senutės lūpų teko išgirsti: „Ar buvo, vaikel, tas seniau? Pirma tik ir taikydavosi kaip tavo apsukti, o dabar kaip tavo tikras vaikas būtų“. Tie smulkūs pavyzdžiai daug ką pasako. Kitas su savo senu tėvu, lyg ir gėdydamasis jo blogesnės sėmėgos, nedrįsta drauge gatvėmis praeiti, o yra ir tokių, kurie ir nepažįstamiems, reikalui esant,

moka naudingai ir nuoširdžiai padėti. Manau, tokių pavyzdžių pasitaiko daugiau.

Nebepamenu, kas yra pasakęs: „Geras pavyzdys mus išmoko ryžtis, geras pavyzdys, atliktas kurios nors grupės asmens, sudarė garbę tai grupei, kelia masių nuoširdumą ir pagarbą“. Taigi, kuriems rūpi savo bei savo kariškosios šeimos garbė, neturi pamiršti, kad tai atsiekti nesunku, tik reikia gero pavyzdžio, reikia mokėti save palenkti nors ir smulkmenose. Juk ir mūsų visas gyvenimas susidaro iš smulkmenų. O karių gyvenimą, reikia atvirai pasakyti, daug kas seka. Labai gražiai apie karius yra pasakyta „Lietuvos Aido“ Nr. 244 „Visi mes gerbiame savo kariuomenę. Gerbiame ją ne dėl to, kad mes būtume militaristai, ir mums patiktų karas, ir ne dėl to, kad kariuomenė moka daryti gražius paradus, o dėl to, kad kariai saugoja mūsų laisvę, mūsų nepriklausomybę ir kiekvienu momentu yra pasiryžę už mus aukoti savo sveikatą ir gyvybę. Už šitą pasiryžimą mes mylime ir gerbiame savo karius“. Šis pasakymas kalba, kad kario vardas daug kam brangus ir kad to vardo geras išsilaikymas visuomenės tarpe priklauso nuo tų, kurie tą vardą nešioja.

Balys Gaidžiūnas

Atiduok šautuvą

Štai vienas žaidimas, turįs gan didelės vertės kariškame rengime. Jis pratina atimti šautuvą susidūrus su priešu durtuvų kovoje. Pamėginkit jį žaisti, gal juo įgytas igudimas bus jums naudingas, susidūrus su priešu.

Tai dviejų žaidėjų grumtynės. Ant grindų nubraižomas 2 m diametro apskritimas. Jame sustoję du žaidėjai abiem rankom pasiima už vienos ir tos pačios lazdos. Žaidimo vedėjui davus ženklą, jie stengiasi viens nuo kito atimti lazda — „šautuvą“. Žaidėjas, paleidęs „šautuvą“ iš abiejų rankų ar kuonors palietęs žemę, už apskritimo ribos, laikomas pralaimėjusiu. Ištraukti iš priešo lazda galima bet koku būdu, bet tik neliečiant paties priešo kūno.

Esant dideliame žaidėjų skaičiui ir turint daug vietos bei lazdų, galima žaisti komandomis. Komandos atsistoja priešais viena kitą. Kiekviena pora turi savo apskritimą ir lazda — „šautuvą“. Po duoto ženklo poros pradeda grumtynes. Laimi komanda, kurios žaidėjai iš priešo atėmė daugiau „šautuvų“.

Liktiniai, išsirašykim „Kari“

Pradėdamas straipsnį „Liktiniai, išsirašykime „Kari“, norėčiau, kad 1934 metais neliktų nė vieno liktinio, neišsirašiusio „Kario“. Daug aiškinti netenka apie jo naudą. Neatsiras nė vieno, kuris nebūtų skaitęs „Kario“. Tik „Karys“ palaiko glaudžius ryšius kariuomenės gyvenime. Galima drąsiai pasakyti, kad „Karys“ privalomas visiems, ypač liktiniais, nes jame kiekvienas gali kelti sumanymus savo rūpimais reikalais. Taip pat ir krašto apsaugos ministerijos civiliams tarnautojams reikėtų išsirašyti „Kari“. Tuomet nieks nedrįstų prikišti, kad pasinaudojama kareiviams siunčiamu „Kariu“. Paimkime pavyzdžiu nedidelę atskirą dalį, Vytauto Didžiojo kuopą, kurioje visi liktiniai 1934 m. išsirašė „Kari“. Jie bendromis jėgomis susirado sau lėšų. Tad nedelskime. Ragindami vienas kitą, išsirašykim taip brangų ir artimą mūsų dvasiai „Kari“, nes, mano manymu, nė vieno negali apsunkinti „Kario“ išsirašymas.

V. s. p. Grigoras

Žvilgsnis per Naujųjų Metų slenkstį

Linkėjimai — dalykas gražus, tik truputį nepraktiškas: naudos nevisada suteikia, reikia vis tiek pačiam laimę nusi-kalti.

Kas, sakysim, iš to, jei naujokui Tuč-kai palinkėtume iki Velykų viršila tapti. Apsidžiaugtų vyrukas, tarnyboje apsi-leistų, ko gero valandų pačiuptų ir liktų bulvių kusti.

Ne, čia reikia ko kito!

Burtai ir pranašystės Naujųjų Metų angoje labai daug padeda. Tik, žinoma, karys ne senmergė: ištirpintą šviną į vandenį nepilsi. — Karys žino, kad švi-nas priešui ipilamas.

Čia kruopščiai ir tiksliai pagal žvaigždes ir planetas kai ką nusakysiu, kad vyrai, žinodami, galėtų ir pasisaugoti ir pasimokyti.

Štai maždaug 1934 metų įvykiai bur-tų ir magijos mokslo šviesoje.

Naujieji Metai prasideda šiemet pa-gal „Kario“ kalendorių vidurnaktį, kai tvarkiniai mainosi. Planeta šaulio.

Tai reiškia, kad šiemet pro šalį nie-kas nešaudys ir geriems šauliams prizų skaičius padidės. Gimusieji šioj plane-toj gerai valo šautuvus ir sargyboje snaudulio nekamuojami. Čiuožia mik-liai ir parvirte skausmo nejaučia.

Po „leidžiamo“ vėliava

Trys Karaliai. Bus svarbus įvykis: kuopa atsikels, pasimankštins ir eis ka-vos gerti. Eilinis Dūba gaus primokamą 60 centų laišką iš Onytės ir jų meilės santykiai atšals. Viršila nusiskus savo ūsiukus.

Užgavėnės. Prasideda svarstyklių planetoje, todėl dienos daviny's sveria-mas, kaip paprastai. Gimusieji šioj plane-toj gaus iš namų padėkos laiškus už išrašytą „Kari“ namiškiams.

Bus šokiai. Skyrininkas paklaus nau-joką Špinką:

— Šokti gali, tamsta?

— Galiu, tamsta skyrininke, o ką rei-kės: polkute ar klumpakoj?

— Ne, šok štai per kumelę. Na, viens du, trys!

Kovas. Planeta kariška. Didelis pasi-sekimas tarnyboje ir sporte.

Balandis (tik ne tasai iš karvelyno!). Įvyks didelės permainingos: pulką užplūs vyrai su ryšuliais, o eiliniai Skripka ir Kapočius apsiašaroje išsivilkę mundurą ir užsidės skrybėlę.

Gegužės mėnuo. Keisis rūbų mada: ir šalčio bijantieji atsisakys nuo milinių ir pradės nešioti mundurus medžiagos „fason de brezent“. Eilinis Krapas pa-mils šančiškę Jadzią ir turės dvi savai-tes be išėjimo.

Planeta — mergelės. Reikia saugotis plepumo ir moteriškų žvilgsnių.

Birželis. Bus didelis persikrausty-mas: kariški gyventojai apleis igulos mūrus ir apsigyvens palapinėse.

Gaižūnuose bus dideli žemės drebė-jimai, išsiverš ugniakaliai, spaudys ug-nimi ir dūmais. Ore pasirodys plieno paukščiai ir gyventojai kasis į žemę.

Liepos mėnuo. Gaižūnai ir A. Pane-munė bus pripažinti geriausiais kurortais ir atrastos gydymo versmės.

Saulė stovės ant kareivinių stogo ir kariai minks vandenyje.

Virėjas atsisakys nuo riebios porci-jos ir sunkiai alsuos.

Vandens vyro planeta. Joje gimę vengia sausumos ir dulkių.

Leda pardavinės už pinigus.

Rugpjūtis — rugsėjis. Ožio planeta. Gimę joje dideli užsispyrėliai. linke gin-čams, kivirčams. Išsigydyto būdas: ry-tais šaltas vanduo, mankšta ir grandinio globa.

Atsitiks ekonominė krizė: eilinis Švil-pa pames sągą ir, išleides pinigus alui, neturės už ką pirkti kitos.

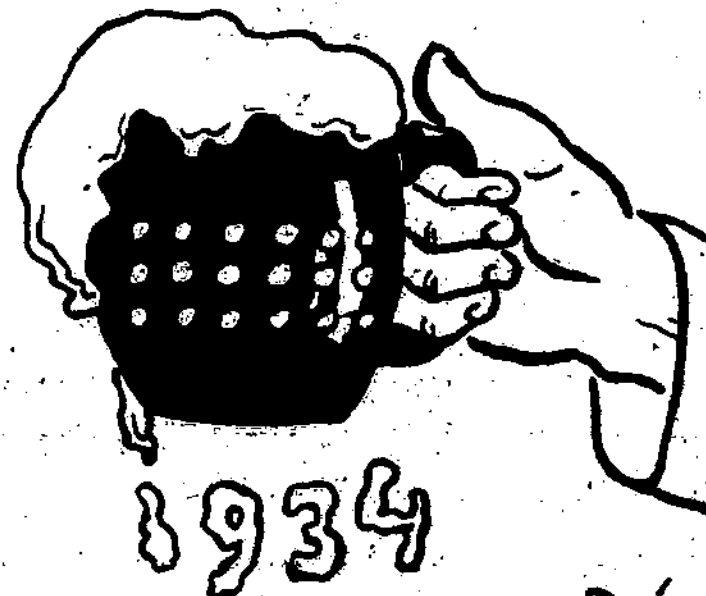
Ruduo. Įvykiai tie patys, kaip ir 1933 metais. Bus taupumo mėnesiai ir dideli būriai eis į laikraščių administra-cijas išsirašyti laikraščių sau, o namiš-kiams „Kari“. Kalėdos ir Nauji Metai bus vėl pagal kalendorių, kurį reikia nu-sipirkti dar laiku.

Tokie maždaug svarbesni 1934 metų įvykiai. Jei smulkmenos kartais neišsi-pildytų, tai kaltas ne aš, o planetos, nes dangus apsiniaukęs ir galėjau kartais su-klysti.

Henr. Trakutis

1933

Dzi-

Lai ateinantieji metai
Atneš taiką ir sveikata.
O už senų metų galą
„Prosit“ vyrai po bokalą.

Mūsų universitete tikrai galimas kariškasis rengimas

(Papildymas stud. Bolio Vosyliaus straipsnio, įdėto „Kario“ Nr. 49 „Kariškasis rengimas visiems“).

Mes, lietuviai studentai, esame dėkingi gerb. „Kario“ redaktoriui už nepašyktėjimą jo redaguojamame laikrašty vietos dėl iškeltos aktualaus reikalo. „Ar galimas mūsų universitete kariškasis rengimas“.

Į mano tuo reikalu iškeltą reikalą „Kario“ 43 Nr., nedvejodamas atsiliepė ilgu ir išsamiu straipsniu kolega stud. B. Vosylius, įrodydamas, kad kariškasis rengimas yra labai ir labai mūsų akademiniam jaunimui reikalingas ir būtinas.

Šią vertingą mintį kiekvienas sveikai lietuviškai galvojęs studentas su entuziazmu priims ir pareikš norą dėtis į bendrą darbo kolektyvą.

Sakysim, Italijos universitetai turi neapribotai plačias kariško rengimo ir sporto katedras, kur studentas pagal pašaukimą ir sugebėjimą kariškajame moksle gali plačiai užsimojęs *studijuoti* teoretiškai ir praktiškai. Tas pats jau nuo seno yra Čekoslovakijoje, gal kiek silpniau ir kituose vakarų Europos universitetuose.

Mes taip pat neturime atsilikti, turime užsimoti patvariai, ir minti pirmąsias pėdas dėl kariškojo rengimo mūsų universitete. Lietuviškoji studentija niekuomet nestos skersai kelio, bet dar petį įrems spartesniam darbui. O universiteto senatas ir studentų atstovybė, manau, nepraleis pro šalį žvilgsnio ir mūsų eilinių studentų gerų troškimų šauksmo.

Kolega B. Vosylius nurodė, kad kariškajam rengimui reikia įvesti *katedra*. Bet dabar pagalvokime ar katedra aprėps visus fakultetus. Ar galės eiti produktingas darbas? Ar keliuose tūkstančiuose vyrų bus nuoširdus susiklausymas? O pagaliau, juk senatas neturi teisės versti studentą pasirinkti dalyką studijuoti, taip pat neprivers tūlo nenuoramos ir kariškąjį rengimą pasirinkti. Tokia drausmė universitete vargiai bus įvykdoma. Pagaliau tuo reikalu susirūpinus, atstovybė ir senatas ras išeitį, sudarys regulaminus, pašalins nenugalimumus, ir duos mums kariškąjį rengimą plačiu užsimojimu, kad mes galėtume tinkamai siekti karingumo ir kariškojo rengimo teoretiškai ir praktiškai.

Šitoks platus kariškojo rengimo katedros įvedimas į mūsų universitetą reikalauja nemaža laiko, didelės reformos, daug išlaidų ir fakultetuose paskaitų suvienodinimo (kad studentai galėtų reikalingu laiku rinktis į praktikos pratimus).

Čia ateities darbas, o reikalas jau pribrendęs kariškajam rengimui šiandien.

Išeitis yra. Kodėl mes negalime sudaryti kariškojo rengimo kursui išeiti lietuviškų korporacijų santarvę, arba sambūrį. Kodėl mes sudarome visokius blokus eidami į atstovybės rinkimus, arba neidami. Čia

dalykas yra daug rimtesnis ir tautai ir pačiam asmeniui. Galime. Juk korporacija ar ji šioka ar tokia, joje vyrauja korporatinė drausmė, nuoseklus susiklausymas (o atsarg. karininkų korp. „Ramovėj“ ir korp. „Lietuvoj“ kariška drausmė).

Sakysim, šios lietuviškos korporacijos tegu suburia savo korporantus kariškajam rengimui: atsarg. karin. korp. „Ramovė“ (kaip vadovaujamoji), „Lietuva“, „Neo-Lithuania“, „Fraternitas Lituanica“, „Vilnija“, „Fraternitas Juventum“, „Šarūnas“, „Romuva“, „Vytis“, „Samogitia“. O paskui korporacijų vieningas sambūris įtraukia į darbą fakultetines ir šiaip studentų draugijas. Tokioj plotnėj pradėtas mūsų universitete kariškasis rengimas yra galimiausias ir duos didelių vaisių.

Sambūrys, be abejo, susitars su Krašto Apsaugos Ministerija dėl lektorių paskaitom laikyti ir praktikos dalykams atlikti. O atsargos stud. karininkai sambūriui bus artimiausi kariškojo rengimo vykdytojai. Tada gal ir stud. šaulių būrys sustiprėtų kiekybiniai ir kokybiniai, būtų aktyvesnis ir daug patvaresnis.

Šiuo keliu eidami mes lietuviškoji studentija kariškąjį rengimą jau galėtumėm turėti mūsų universitete 1934 m. pavasario semestre.

Kiek teko nugirsti, jau organizuojasi stud. korporacija, kuri rūpinsis tik kariškuoju rengimu. Gražu, bet korporacija, kaip toks vienetas, neaprėps visos studentijos.

Tat laukiame kariško rengimo mūsų universitete. Prašome dar tuo reikalu išsistarti „Kary“, nes, Kalėdų šventėm praėjus, griebsimės šio vertingo darbo!

Stud. Alg. Klemčiūnas

Vilniaus ir Klaipėdos krašto moksleiviams

(Naujųjų Metų proga)

Žmogaus gyvenime metai daug reiškia. Tautų ir valstybių santvarkoje vieni metai mažiau pastebimi, jei tautą ir valstybę neištinka kokie nors smūgiai. Mes visi atmename 1914 m., nes jie sugriovė senąją praeitį, išdaužė daug vertingų kultūros pastatų, bet užtat davė progos prisikelti pavergtosioms tautoms. Atsimenam 1918 m., kada mes po ilgų nelaimių eilės vėl pasiskelbėm nepriklausomais. Atsimenam 1920 — Vilniaus pagrobimo metus, nes jie paliko žaizdas kiekvieno lietuvių krūtinėje. Ir toji žaizda mus amžinai šaukia budėti Panerių sargyboje. Atsimenam 1923 m., kada laisvės deivė nugalėjo svetimuosius mūsų brangiam pajūryje ir Klaipėda liko laisva. Atsimenam dar daug metų, kurie lyg praeities linksmi ar liūdni šešėliai pasirodę nutolsta. Mes, Didž. Lietuvos moksleivija, džiaugiamės, kad savo žemėse galime tiesioginiai rengtis darbui ir kovai už savo krašto ir tautos teises.

Brangiajam pajūry dar tebevaikšto juodi šešėliai, dar prosenelių kraujas nevisuose atbūdęs. O mūsų

senajam Vilniui, Gardinei ir Suvalkuose niekšybės pinklės tebespausdžia dažną lietuvį.

Tad, stovėdami naujų metų išvakarėse, siunčiam jau laisvo krašto — Klaipėdos ir pavergt — Vilniaus moksleivijai linkėjimus. Metai po metų atsi- bus senolių praeitis ir visi pasijusime vieną ir tą pačią dainą bedainuoją.

Jūs, klaipėdiečiai moksleiviai, jau turite progos pamatyti mūsų šalies tikrąjį veidą — Nemuno slėnius, Neries ir Šventosios aukštumas, Dubysos pakalnes, Zarasų tyvuliuojančius ežerus ir ežerėlius. Tik gausingesnėmis eilėmis lankykite tėvų krauju laistytą žemę ir semkitės jaunuoliškos energijos bei stiprybės. Ateisime ir mes būriais aplankyti užmario kopų ir jums paspausti rankas. O jums, Vilniaus krašto brangi moksleivija, siunčiame ilgesiu ataustas mintis apie žadėtą laisvę. Gal šį pavasarį, gal šią vasarą, o gal šį rudenį... Gal. Ir mes nuoširdžiau dainuojame dainas, skaitome knygas ir lygiau einame eilėse.

Tat jums, Vilniaus ir Klaipėdos krašto moksleivija, daug ištvermės per 1934 metus. Audros ir perkūnai tik silpnavaliams gali kelią pastoti. Drąsa ir pavojai tegali tautai išauklėti atsparius, vienodai galvojančius vaikus. Stud. agr. Balys Gaidžiūnas

Rinkime kariškųjų laikraščių kompleksus

Kariai, šauliai, moksleiviai — visi ginklo draugai prenumeruojasi ir skaito kariškojo pobūdžio laikraščius. Per keletą metų susirenka daug specialios medžiagos, kurioje glūdi mūsų narsiosios kariuomenės garbingi žygiai bei karių darbų brangenybės. Todėl, kad ši bibliografinė, brangi medžiaga, taip artima mums turiniu ir idėjomis, be laiko nežūtų, mes turime surankioti iš eilės laikraščių egzempliorius ir tvarkingai sudėlioti į atskirus kompleksus. Kiekvieno meto numerius reikalinga duoti įrišti į gražią knygą. Tvarkingai įrišti kariškųjų laikraščių komplektai sudaro dailius toms, kurie kiekvienam kariškosios spaudos mėgėjui yra savotiškos rūšies enciklopedija su įvairiausiais straipsniais bei naudingų žinių šaltiniais.

Vėlybesnių laikų laikraščių komplektų galima rasti tik pas spaudos kolekcionierius. Dabar jau laikraščių redakcijos bei atskiri asmenys stropiai renka kompleksus, nes suprato didelę komplektų reikšmę ir jų reikalingumą. Kariuomenės skaitykloms ir šaulių būriams yra siuntinėjami kariškieji laikraščiai. Reikalinga taip susitvarkyti, kad nežūtų nė vienas kariškųjų laikraščių egzempliorius, o perskaitytus nenukišti kur ar sunaikinti, bet dėti komplektuose. Turėjimas kariškųjų laikraščių komplektų visais atžvilgiais geras dalykas, nes, rengiant paskaitas, juose bus galima rasti medžiagos aktualiais karo dalykų klausimais. Kiekvienam kariškųjų laikraščių numeryje dvelkia skaisčioji tėvynės meilė ir amžina giedra!

Kelių metų kariškosios spaudos komplektai sudaro didelio formato gražias knygas. Komplektai dabartinių laikų gal ir nebus sunkiai įsigijamas turtas, bei reikia prisiminti, kad kiekvieno gyvenimas bėga kartu su radio bangomis ir praėjus kiek laiko bylos, kaip mes gyvenome, kaip mylėjome tautą, sau-

gojome jos garbę ir gerbėme jos didvyrius. Pavartę tokių komplektų puslapius, rasime daugybę gražių paveikslų, visokių karikatūrų, piešinių ir gražiausių minčių, nuotaikingos poezijos, atsiminimų iš nepriklausomybės kovų.

Mes, kariškosios spaudos skaitytojai, XX-jo amžiaus sūnūs, turime elgtis kultūringai su kariškąja spauda, nemėtyti praėjusio laiko numerių, kaip atgyvenusių, bet tvarkingai rankiokime ir dėliokime į kompleksus.

St. Povilaitis

Ne, neskaitau „Kario“...

Kartą ateina pas mane Petras T. Šnekamės.

— Na, kaip, — sakau, — „Kari“ jau išsirašei?

— „Kari“? Hm... o kam man jis? Kariauti nenoriu, tai kam man dar prenumeruot „Kari“! Aš jo ir visiškai neskaitau.

— Šitaip! Tai tu ligi šiol neskaitei „Kario“, o aš maniau, kad tu ir kitiems metams jau išsirašei. Te, imk, paskaityk, — sakau jam, duodamas pora numerių, — pamatysi, kad be „Kario“ negalima apseiti.

— Ne, neskaitysiu! — atkirto Petras ir neėmė „Kario“ į rankas.

Po kokios savaitės vėl atėjo pas mane. Kaip tik tuo metu skaičiau naują „Kario“ numerį.

— Ką skaitai? — klausia.

— „Kari“ — atsakau. — Naujas!

Petras nieko nesako. Pažiūri į atverstą vietą. Gal ir nenoromis perskaito straipsnio antraštę ir staiga sukrunta. Nustebo, mat, rado jam įdomų dalyką. Īma versti lapas po lapo. Atsisėda, pradeda atidžiai skaityti. Užsimiršta net, kad ne namie. Perskaitęs pakelia galvą, apsidairo, tarsi iš miego pabudęs, ir sumurma:

— „Karys“, hm... „Karys“... Duok man, Jonai, — kreipiasi į mane, — ir senų numerių. Turi, sa- kei, jų.

Paėmęs pundelį ir eidamas pro duris, vis dar te- bemurmėjo:

— „Karys“..., ot tai tau... Ne, dabar jis būtinai bus mano namuose. Būtinai išsirašysiu.

Kitą dieną atbėga tekinas pas mane, atnešdamas paimtuosius egzempliorius, išsiima iš kišenios 8 li- tus ir sako:

— Štai, Jonai. Einam į paštą, padėsi man sura- šyt perlaidą... „Kario“ redakcijai. V. Jonas

Ir mes rengiamės tėvynę ginti

Kovaliūno foto

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

TRADICINIS NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS KARININKŲ RAMOVĖJ

Šie metai Karininkų Ramovėje buvo sutikti gana iškilmingai. Sutikime dalyvavo Respublikos Prezidentas, krašto apsaugos ministeris, švietimo ministeris, užsienių reikalų ministeris, susisiekimo ministeris, valstybės kontrolierius, diplomatinis korpusas, Kauno įgulos atskirų kariuomenės dalių vadai, Kauno aukštesnioji visuomenė ir šiaip daug svečių.

Apie 23 val. 30 min. jau buvo pilna Karininkų Ramovėj aukštųjų svečių. 23 val. 45 min. atvyko Respublikos Prezidentas, kurio sutikti visi svečiai susirinko į salę. Atvykęs Respublikos Prezidentas pasveikino susirinkusius naujų metų proga. Svečių vardu Respublikos Prezidentą pasveikino krašto apsaugos ministeris, linkėdamas sveikatos ir ištvermės ir toliau vesti tautą tikroju keliu. Respublikos Prezidentui svečiai sušuko tris kartus garsų valio.

Respublikos Prezidentas teikėsi pasilikti svečių tarpe ilgesnį laiką. Visų nuotaika buvo ypatingai pakilusi.

KARIAI ATOSTOGOSE

Atėjus švenčių metui, pasipila iš kareivinių po kaimus — miestelius šimtai atostogaujančių karių ir jų viršininkų. Visuomenė gyvai domisi, seka kari, ypač jo elgesį su viršininkais netarnybos metu. Tenka pabrėžti, kad dar atsiranda tokių kareivių, kurie visuomenės akyse žemina kario vardą.

Štai N. miestelyje po pamaldų vaikšto būriai žmonių, na, žinoma, ir keliolika karių vaikšto su civiliais draugais. Praeina pro šalį viršila. Daugelis kareivių atitinkamai atiduoda pagarbą, bet atsirado porą tokių, kurie nudavė nepastebėje. O kitas tiesiog nusiuko į šalį, kad nereikėtų pagerbti viršininko. Be to, jam praėjus, nepasigailėjo pastabų. Visa tai mačiusiems, ypač jo draugams, kuriems šiais ar kitais metais reikės stoti į kariuomenę, sudarė blogą ispūdį ir nuomonę, kad santykiai kariuomenėje tarp eilinių ir žemesniųjų viršininkų blogi, kai tuo tarpu, aišku, taip nėra. Panašiai elgdamasis kareivis, be abejo, galvojo, kad pagerbdamas atostogose ir dar švietimo pulko viršila save „pažemins“ civilių draugų akyse, mat, ir jis nori būti „nemažas“.

Kitas atsitikimas, kai vienos organizacijos surengtame vakarėly, jau prasidėjus vaidinimui, įėjo pora kareivių raitininkų. Pajutę, kad daugumos publikos akys į juos atkreiptos, nesiskubino sėstis, bet ilgai stovėjo ties durimis su kepurėmis, barškindami kardais. Tik pajutę, kad publikai atsibodo jais „grožėtis“, atsisėdo.

Šios smulkmenos pabrėžia, kad kai kuriuose kariuose vyrauja bereikalingas pasididžiavimas. Žinoma, kiekvienas karys turi didžiulį tarnaują kariuomenėje, nes tai garbė, kuri ne kiekvienam tenka. Bet ne tokiu būdu, kuris žemintų kario vardą ir visuomenei sudarytų vien neigiamą ispūdį. Kariui, esant atostogose, reikia atsiminti, kad kiekvienas jo žingsnis yra gyvai visuomenės sekamas.

K. P-tas

GUSARŲ UNIVERSITETAS

Gruodžio 8 d. 1 gusarų D. L. Etm. Kun. Jonušo Radvilos pulke pradėtas 1933-34 m. gusarams paskaitų ciklas. Paskaitos bus laikomos iš įvairių sričių: istorijos, geografijos, gamtos, karo mokslo, visuomenės mokslų, teisės, ekonomijos, tikybos, medicinos, veterinarijos ir specialiųjų pritaikomųjų mokslų.

Šių paskaitų tikslas parengti kareivį - gusarą ir intelektualiai sustiprinti jo moralę, žadinti jame tėvynės meilės jausmus, išugdyti visas taisyklas dorybes, būtent: pasiryžimas, pasiaukojimas, artimo meilė, darbštumas ir tikslus, garbingas pareigų atlikimas.

Cia bus keliama lietuvių tautos ideologija amžių bėgyje ir aiškinami visi mūsų tautos aktualūs reikalai dabartyje ir gvildenamos ateities problemos.

Zodžiu, bus rengiamas kareivis - gusaras lietuvių tautos ideologijos nešiotojas ir reiškėjas, Lietuvos valstybės gynėjas ir susipratęs aktingas pilietis.

Paskaitas laiko pulko karininkai, taip pat bus kviečiami specialieji dalykams kitų dalių karininkai ir šiaip civiliai prelegentai. Paskaitos bus šventadieniais ir žirgo šventėmis (1 ir 15 mėn. d. d.) gusarų salėj.

Apie 50% visų paskaitų bus atitinkamai pavaizduotos filmomis (pulkas turi savo geriausios kokybės šviesgarsinį aparatą).

Ižanginę paskaitą laikė gen. št. mjr. Reklaitis. Tema: Karas. Paskaitos klausėsi visas pulkas. Kariai buvo supažindinti su karo raida istorijos bėgyje, karo priežastimis, karo galimais, su žymesnių lietuvių karų priežastimis ir jų pasėkomis. Paskaitos kaip šiemet, taip pat ir toliau kasmet bus laikomos.

A. Š.

KARIAI AUKLĖTOJAI IR PATRIOTAI

Ukmergės apskrityje yra gyventojų dalis, kurie mėgsta pakalbėti darkyta — žargoniška lenkų kalba. Kadangi puskarininkiai daugumas yra vedę ir daugumas maisto produktus perka rinkoj turgaus dienomis, tai puskarininkiai ir jų šeimos, norėdami paveikti į tuos, kurie kalba mums priešinga kalba, pas tokius žmones visai nieko neperka, sakydami „nesuprantam“.

Štai vienas gražus pavyzdėlis. Paskiausiai man teko būti rinkoje. Šalia manęs vienas kareivis nori pirkti obuolių, bet šeimininkas kalba lenkiškai. Minimas kareivis nusiopiauna, mosteli ranka ir traukia toliau.

Man jo užklausus, — ar brangūs obuoliai? — atsako: — ne, tamsta puskarininke, nebrangūs, bet kad šis senis kalba lenkiškai, tai ir neperku.

San. pusk. M. Grinius

NAUJI F. VALEIKOS MARŠAI

5 pėst. pulko kapelmeisteris Flarijonas Valeika paskiausiai parašė dar kelis naujus maršus. Maršai lietuviškais motyvais: I) „Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus“, skiriamas kpt. Šurnai prisiminti kovas apkasuose su rusais. Maršas jau sugrotas per radio (karių pusvalandį). II) Dariaus ir Girėno garbei maršas, motyvu — „Lietuva brangi mano tėvynė!“. Maršas jau įteiktas Aero klubo valdybai. III) N. pulko vadui pagerbti maršas.

Alg. Klem.

KALĖDŲ EGLAITĖS PUSKARININKIŲ VAIKAMS

Karininkų Šeimų Moterų Draugijos centro valdyba jau keinti metai parūpina lėšų rengti Kalėdų eglaites puskarininkų vaikams. Visi draugijos skyriai ir šiais metais gavo paliepiamą surengti Kalėdų eglaites savo įgulose. Neatsižvelgiant į dabartinius sunkius laikus, K. Š. M. D. c. valdybai pasisekė ir šiemet gauti šiek tiek lėšų, kad galėtų nors ir kukliai, bet Kalėdų eglaitės proga, vaikučius palinksminti, įteikiant jiems tradicinių Kalėdų senelio dovanėlių.

PASKAITOMIS TRUMPINA ILGUS VAKARUS

Kad ne taip nuobodžiai ir be to naudingiau galėtų praleisti ilgus žiemos sekmadienių vakarus, 7 pėst. pulko kareiviams laikomos istoriškai auklėjamo, tautinio pobūdžio paskaitos. Gruodžio mėn. pirmomis dienomis laikyta šių temų paskaitos: „Kareivio garbės supratimas“, „Gruodžio 17 svarba“ ir t. t.

Didesnė paskaitų dalis lieka 1934 metų sausio, vasario ir kovo mėn. Laiko karininkai.

N-as

Teismo kronika

Gruodžio 5, 6 ir 7 d. teismo sesija Šiauliuose išsprendė kelias civilinių asmenų ir kareivių bylas. Už priešvalstybinį veikimą nubausti: Eljašovas Kušelis 15 metų, Šeras Motelis 7 metais, Šeras Irmė 6 metais ir Furmanas Chonė 8 metais. Visi sunkių darbų kalėjimu su teisių atėmimu. Taip pat Tauragės sukilimo dalyviai (dabar jau — paskutinieji mohikanai), savo laiku pabėgę į užsienius, bet tik šiais metais Vokietijos valdžios ištremti į Lietuvą, už dalyvavimą aname liūdną atsiminimo sukilime nubausti: Girskis Stasys 7 metais, Usvaldas Jonas 7 metais, Eitutis Jonas ir Obručas Albinas po 6 metus. Visi sunkių darbų kalėjimu su teisių atėmimu ir jų turtų konfiskavimu.

1933 m. liepos 7 d. 7 pėst. pulko jaunas kareivis Rukys Juozas, atvykęs į pulko ligoninę, pasiskundė, kad jam ant dešinės kojos atsiradusi žaizda. Toji žaizda, jam nuolat didėjanti ir jis dėl jos nebegalįs karo tarnybos pareigų eiti. Pulko gy-

dytojas, apžiūrėjęs Raukčio žaizdą, pripažino, kad žaizda yra padaryta, o ne šiaip, natūraliai, atsivėrusi. Iš pradžių Rauktys išsisukinėjo, bet vėliau prisipažino, jog tatau padares jis pats sąmoningai, nes girdėjęs, jog ligonių į tarnybą neskiria ir kai kada tokiu keliu pasisekė visiškai ištrūkti iš kariuomenės... Kadangi Rauktys, žalodamas savo kūną, norėjo išvengti tarnybos kariuomenėje, tai jam buvo iškelta byla. Norą karo tarnybos išvengti kariuomenės teismas patenkino, paskirdamas Raukčiui 3 metus 6 mėn. sunkaus kalėjimo, atimdamas teises, kario vardą ir išmesdamas jį iš kariuomenės.

ISTEIGTA SLIDININKŲ MOKYKLA

Visiems gerai žinomo sportininko inž. K. Bulotės ir ats. j. lt. Tumo iniciatyva L. F. L. S. ir „Grandies“ klubai įsteigė slidininkų mokyklą. Į mokyklą priimami visi nori išmokyti šliužinėti slidėmis, nežiūrint ar įsirašas priklauso kokiam klubui bei organizacijai, ar nepriklauso. Tikslas — visus norinčius šioje sporto šakoje dalyvauti, tinkamai apmokyti.

Mokymo programoje yra numatyta dirbti per savaitę du kartus. Be to, dar išnaudoti visus šventadienius ir sekmadienius. Vyrai ir moterys bus mokomi atskirai. Kol sniego ne daug, bus atliekamos teorijos pamokos L. F. L. S.-gos patalpoje (buv. kino Oazės salė) ar Šaulių S.-gos saleje. Jeigu dalyvių skaičius būtų didelis, tai iš gautų pajamų už mokymą numatoma pastatyti L. F. L. S. sadione slidininkų stotį. Be to, tinkamam crui esant ir mokymui sėkmingai einant, bus surengta keletas rungtynių ir keletas žymesnių kelionių (tūrų) išbandymui slidininkų ištvermės. Mokymo ir rungtynių darbai bus filmuojami.

Mokyklės įsteigimu visi sporto klubai ir atskiri asmenys yra labai patenkinti, nes iki šiol nebuvo jokios organizacijos ar sekcijos, kuri slidininkų reikalus tvarkytų.

Vyrams numatoma prarvesti mokymas ir su šautuvais, nes daug įsirašiusių yra šauliai.

Gruodžio mėn. 17 d. šaulių sąjungos salėje buvo slidininkų pasitarimas. Nutarta pradėti pamokas prieš Kalėdas. Pamokos iš pradžių bus tik teoretinės.

Į kursus pakviesti lektoriai: j. lt. Keturakis (žinomas lengvojo atletiko, kaip vidut. distancijų bėgikas) ir j. lt. Vilkutaitis. Abu karininkai praėjais metais baigė karininkų slidininkų kursus.

Karalius

Sveika ir malonu čiūžinėti

SLIDININKŲ MOKYKLA JAU VEIKIA

Gruodžio mėn. 22 d. LFLS būklo patalpoje buvo pirmoji j. lt. Keturakio paskaita slidininkų mokyklos klausytojams, kurių įsirašė per 50. Pamokoms dėstyti dar pakviestas j. lt. Vilkutaitis. Mokyklos vedėju yra inž. Bulota.

KAŽO JUBILIEJUS

1934 m. sausio 14 d. sueina 10 metų nuo Kamuolio Žaidimų Sąjungos (buv. Futbolo Lygos) gyvavimo. Šis jubiliejus bus tinkamai paminėtas ir ta proga leidžiamas gražus iliustruotas leidinys, kuriame bus aprašyta visi šios instancijos darbai ir gyvenimas. Leidinį redaguoja V. Balčiūnas.

LFLS (LL) — KSK-KULTUS (A) 8:2 (6:1)

Gruodžio 24 d. tarp šių komandų buvo draugiškos futbolo rungtynės, kurias užtikrintai laimėjo LFLS 8:2. Nors oras buvo šaltokas ir žemė padengta plonu sniegu, bet pasiilgusių futbolo susirinko nemažas skaičius. LFLS žada kiek šiltesnėm dienom žaisti per visą žiemą.

JACHTKLUBAS — Š. Š. KOVAS 5:1

Gruodžio 24 d. buvo draugiškos ledo ritulio rungtynės tarp Jachtklubo ir Š. Š. Kovo komandų. Jas laimėjo pirmoji 5:1. Š. Š. Kovas šiame pirmą kartą išstatė savo komandą pirmenybėms ir yra gana silpnutė.

LEDO RITULIO KOMANDŲ TURNYRAS

Gruodžio 31 d. Jachtklubo čiuožykloje buvo visų Kauno ledo ritulio komandų turnyras jų pajėgumui nustatyti. Dalyvavo 10 komandų. Prieš turnyrą atitinkama kaiba pasakė vandens ir žiemos sporto sąjungos pirm. p. Sutkus. Turnyras buvo prarvestas olimpine sistema, t. y. pralaimėjusi komanda iš turnyro išsina.

Prieš ledo ritulio rungtynes buvo estafetinis komandų bėgimas. Pirmą vietą laimėjo LGSF, antrą LFLS ir t. t.

Rungtynėse Makabi laimėjo 3:2 prieš Spartą; JOS prieš Bar-Kochbą 1:0; LFLS prieš Jachtklubą 2:0; LGSF prieš KSK-Kultus 8:0. Rungtynės turėjo būti tęsiamos toliau, bet dėl sugedusio oro atidėtos trečiadieniui. Laimėtojai Kūno Kultūros Rūmai paskyrė dovaną.

MIRĖ LATVIŲ KARO MUZIEJAUS ORGANIZATORIUS

P. m. gruodžio 19 d. mirė Latvijos karo muziejaus organizatorius ir jo prižiūrėtojas karo valdininkas Eduardas Jansons'as. Dar iš vakaro jis dirbo ir tarnybos reikalais buvo kariuomenės štabe, o jau naktį persiskyrė ne tik su tarnyba — savo pamilta sritimi, bet ir su pasauliu.

Ant kapo per laidotuves mūsų karo atstovas Latvijoje gen. št. plk. Jakutis uždėjo vainiką.

KULKOSVAIDŽIŲ BATALIONAI

Ispanijos kariuomenėje sudaryti atskiri sunkiųjų kulkosvaidžių batalionai. Batalionas susideda iš 3 sunkiųjų kulkosvaidžių kuopų ir 1 šaulių kuopos. Kulkosvaidžių kuopa turi 4 būrius, 16 sunkiųjų ir 8 lengvuosius kulkosvaidžius.

AVIACIJOS JUBILIEJUS

P. m. gruodžio mėn. 17 d. sukako 30 metų, kai į orą pakilo pirmasis lėktuvas. Šį lėktuvą sukonstravo pirmieji aviacijos pionieriai broliai Wright Š. Amerikoje. Pirmasis skridimas, kuris buvo 1903 m. gruodžio 17 d., truko tik 12 sekundžių ir nuskrido vos 40 metrų. Vis dėlto pirmas oro užkariavimo žygis buvo atliktas. Be didelės reklamos broliai Wright dirbo savo darbą, nuolat tobulindami išrasto lėktuvo konstrukciją. Ilgą laiką pasaulis apie šį išradimą, kuris po 12 metų turėjo tokios didelės reikšmės didžiajame kare ir bendrai pasaulio kultūroje bei civilizacijoje, beveik nieko nežinojo.

Vienas brolių Wright dabar turi 60 metų ir gyvena Š. Amerikoje; kitas jau miręs.

V. G.

VOKIEČIAI GINKLUOJASI

Čekoslovakijos vokiškasis dienraštis „Prager Presse“ (1933 m. 354 nr.) praneša apie vokiečių ginklavinimą štai ką.

Savanorių darbo tarnyba daugeliu atveju mažai kuo tesiskiria nuo tikrosios karo tarnybos. Jų svarbiausias darbas — lauko pratimai, mažojo kalibro šaudymas ir rankinių granatų metymas. Krašto apsaugos ministerija įsteigė 200 darbo stovyklų. Jų vadovai — karininkai. Be to, kiekvienas tariamasis darbininkas turi mokytis per 6 savaites vien tik karo dalykų. Milijoninė kariuomenė, kuri dabar tyliai rengiama, bus gerai apginkluojama.

Šiomis dienomis iš Kieľo pasiusti į Rytrūsius sunkieji tankai. Ypač dabar stiprinamos Rytrūsių jėgos ir visiškai nebesilaikoma taikos sutarties nuostatų. Čia stovinčios kariuomenės dalys maždaug 50% padidintos. Pereitųjų metų lapkričio mėn. pabaigoje vokiečių kariuomenė turėjo jau 165.000 vyrų ir dabar ji labai sparčiai vis didinama. Taip pat ir fabrikuos kuo skubiausiai dirbami ginklai.

Visa Vokietija pavirto vienintelio, didžiulio ginklų fabriku. Berlyno apylinkėse firma H. Gossen, Reinickendorf, pastatė 25

lėktuvų angarus. Kie'e ir Wilhelmshafen'e statomi du 6000 tonų kreiseriai.

ESTIJOS CIVILINĖ AVIACIJA

Rusų žurnale „Samolet“ rašoma apie Estijos valstybinio aviacijos komiteto sumanymą. Šis komitetas yra išdirbęs civilines aviacijos plėtimosi planą, kuris turi būti įvykdytas per 3 metus.

Planas numato įrengti oro linijų tinklą, nusipirkti lėktuvus, parengti lakūnus, prapiesti Talino aerodromą ir įrengti 16 aerodromų apskrities miestuose. Privatinė aviacija turi būti šelpiama.

1936 m., jei planas pavyktų įvykdyti, Estija turės 16 lėktuvų su 100 pilotų.

Estija turi jau 3 lėktuvus ir 3 sklandytuvus, kurie pastatyti pačios Estijos aviacijos dirbuvėse.

SOVIETŲ ŠARVUOČIAI

Sovietų respublikos sąjungos kariuomenė turi 3 tankų pulkus, 13 atskirų tankų batalionų ir 33 mechanizuotas rinktinės prie pėstininkų ir kavalerijos divizijų.

1919 m. sovietų kariuomenė turėjo arti 60 šarvuotųjų rinktinių, kuriose buvo arti 200 šarvuotųjų automobilių. 1920 m. rusai turėjo arti 250 šarvuotųjų traukinių, ginkluotų 800 patrankų ir 3000 kulkosvaidžių. Savo tankus pradėjo dirbti tik 1921 m. 1922 m. tokių tankų buvo tik 25. Bet 1932 metų pabaigoje tankų skaičius žymiai išaugo ir dabar sovietų kraštas turi 1400 tankų ir 900 tankiečių. Šarvuotųjų automobilių rusai turi arti 750, o šarvuotųjų traukinių — arti 60.

Tankietės — anglų pavyzdžių „Mark IV“ ir Carden Lloyd „T-27“. Tankai: lengvieji 6 „M. S.“ (Malyj sovetskij), 7½ t Amerikos „Christie“ tipo, 8 t „T-26“ ir 3 t Wickers'o anglišku tankų tipo (keliu eina iki 60 km per valandą, vandenyje plaukia iki 9 km greičiu); vidutinieji — 12 ar 16 t. „S“ ir sunkieji 30 — 40 t.

Šarvuotieji automobiliai: lengvieji „Broneford'ai“ ir „B“ A. 27“; vidutinieji — su ratais ir vikšrais.

PĖSTININKŲ RAITIEJI ŽVALGAI

Prieš d. karą rusų pėstininkų pulkai turėjo prie pulko štabų raitųjų ordonansų skyrius (leidavo į ryšių komandas). Karo metu pulkuose buvo suformuotos raitųjų žvalgų komandos, kurios per karą įrodė savo tinkamumą rytų fronto sąlygose. Tokias pat rusų pavyzdžių komandas buvo įvedę savo kariuomenėje ir vokiečiai.

Dabar vokiečių ir prancūzų spaudoje tuo reikalu eina ginčai. Prancūzų kariuomenėje raitųjų žvalgų būriai (1 karininkas ir 25 kareiviai) formuojami prie pėstininkų pulkų iš atsarginių ir iš gyventojų paimtų arklių. Tai pigus būdas sudaryti pėstininkų pulkų kavaleriją, bet pigi bus ir jos vertė. Prancūzai tai žino, bet ekonomiškais sumetimais laikosi senosios organizacijos.

Vokiečių autoriai sprendžia šį reikalą kitoniškai. Reichsvero pulkų batalionai išmėtyti po įvairias igulas. Tad ir taikio pulkų raitųjų žvalgų organizacija dabartinei būsenai. Prie pulko štabo turi būti laikoma 1 puskarininkio ir 10 kareivių žvalgų grupė, prie kiekvieno bataliono — 1 puskarininkio ir 6 kareivių grupė. Ūkio atžvilgiu grupės priskiriamos prie batalionų sunkiųjų kulkosvaidžių kuopų. Karui kilus, grupės gauna atsarginius bei arklius iš rezervo ir padidinamos ¼.

Laikraštis „La France Militaire“, svarstydamas šį projektą, visiškai sutinka su vokiečiais. Svarbiausia, kad žvalgai išeina į karą visiškai pasirengę, turėdami savo tarpe tik ¼ atsarginių kareivių, kurie savo laiką išėjo mokymo kursą raitųjų žvalgų eilėse. Taikos metu per manevrus nereikės pėstininkams skolintis žmonių iš kavalerijos divizijos. Tačiau, prancūzų nuomone, būtų geriau laikyti visą raitųjų žvalgų būrį prie pulko štabo, ūkio atžvilgiu priskirti prie štabo kuopos. Tai turėtų teigiamai atsiliepti žvalgų mokymui.

Ir pas mus 1919 — 1920 m. pėst. dalių raitųjų žvalgų komandos (kartais improvizuotos) gerai veikė. Gaila tik, kad apie jas nerašoma. Pav., Marijampolės batalione raitieji žvalgai buvo labai aktyvūs ir naudingi.

DIDYSIS KARAS DUOMENIMIS

Didysis karas truko 1598 dienas, t. y. 53 mėn. 8 d. Jame dalyvavo 31 valstybė: santarvininkų pusėje buvo 27 valstybės, o sąjungininkų — 4 valstybės. Į karą pašaukė: Vokietija 13 milijonų vyrų, Austrovengrija 8 mil., Turkija 2 mil., Bulgarija 1 mil., Rusija 15 mil., Anglija 9 mil., Prancūzija 8,5 mil., Italija 5,6 mil., Amerikos J. V. 4,8 mil. ir visos kitos valstybės 3,1 mil. Taigi iš viso buvo pašaukta 70 milijonų.

Iš viso didžiajame kare žuvo 12.190.571 žm., iš kurių 2.291.800 dingo be žinios.

Tik vokiečių žuvo 1.846.293 žm.; kareivių 1.572.523, pusk-

rininkų 121.069, karininkų 56.133 ir kitų 5.568. Sužeistų buvo 4.274.864. Vokiečiai buvo paėmę į nelaisvę 2.521.000 žm. Jiems laikyti buvo įsteigta 80 karininkų stovyklų ir 95 kareivių stovyklų.

Vokiečių buvo paimta į nelaisvę 1.030.074 žm., iš jų 968.000 vakarų fronte. Vokiečių kariai gavo 5.200.000 „Geležinio Kryžiaus“ ordinų II kl. ir 200.000 — I klasės. „Pour le Merite“ ordinų tegavo tik 72, iš kurių 27 teko karo lakūnams.

Iš viso karo reikalams buvo išleista 139.647.000.000 dolerių. Taigi karas kainuoja 20 kartų daugiau, negu viso pasaulio turimas auksas.

MĖGINAM AKIES TAIKLUMĄ!

Sudargas (Šakių apskr.). Sudargo šaulių būrys savo rengiamuose vakaruose, vietoj kitų tuščių pramogų, įvedė šaudymą į taikinį. Tam tikslui vartojamas oro spaudimu šaunąs šautuvas. Ne tik vyrai, bet ir mergaitės šiuo sportu labai susidomėjo. Reikia pažymėti, kad šis sportas įvestas ne pelno, bet idėjiniais sumetimais, nes imamas už šaudymą mokestis vos padengia šaudymo išlaidas.

A. Tautgirdas

DIDĖJA „KARIO“ ŠEIMA

Sudargas (Šaulių apskr.). Vietos jaunimas labai mėgsta „Kari“, tik, deja, retas jį pajėgdavo išsirašyti. Dabar paskelbus, kad „Kari“ galima išsirašyti gana lengvomis sąlygomis, kaimo jaunuoliai šiomis lengvatomis mielai pasinaudoja. Daugumas jaunuolių kreipiasi į pradžios mokyklų mokytojus ir per juos išsirašo 1934 m. „Kari“. Taigi „Kario“ šeima vėl padidėjo keliomis dešimtėmis naujų skaitytojų, kurie naudosis karo mokslo žiniomis ir turės kelrodį, kuris ves tikro tėvynės sūnaus keliais.

A. Tautgirdas

Redakcijos atsakymai

A. Bučiui. Už honorarą Tamstai „Karys“ išrašytas iki 1934 m. spalio 15 d.

Vyr. pusk. Tamošauskui. Už honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ visiemis 1934 metams.

A. Dukauskui ir vyr. pusk. Lukoševičiui. Už honorarą Tamstoms „Kari“ išrašėme iki 1934 m. gegužės 1 d.

V. s. p. Grigorui. Už honorarą kalendorių išsiųsime.

Vyr. pusk. M. Antaniškiui. Už honorarą išrašytas „Karys“ Tamstos sesutei visiems 1934 m. ir Tamstai iki 1934. V. 1.

A. P. Žukauskui. Už Tamstos honorarą išrašytas „Karys“ Strumbagalvės šaulių būrio skaityklai iki 1934. XI. 1.

Ats. j. ltn. Paulauskui. Už honorarus Tamstai išrašyta visiems 1934 m. „Kardas“ ir „Karys“.

Gr. A. Dičiūnui. Tamstos straipsnis Kalėdų numeriui pavėlavo. Paliekame jį kitų Kalėdų numeriui.

J. Bakanui. Už „Kario“ 48 nr. honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ iki 1934. IV. 1.

V. p. St. Vilinskui. P. Vilinskui „Karys“ išrašytas už Tamstos honorarą iki 1934 m. spalio 1 d.

P. Plevokui. Tamstai „Karys“ išrašytas iki X. 15.

Joniškiesčiui. Kai bus priimama į puskarininkų lakūnų mokyklą, paskelbs spaudoj.

Meluodamas gali apeiti visą pasaulį,

bet atgal negrįši. „Lapas“ tai puikiai žino

Lapas

todėl

nežada to, ko negali išpildyti.

Už 8 litus (pusei metų Lt 4,50) jus reguliariai, kaip laikrodinis, kas savaitę lankys 8, o prieš šventes daugiau, puslapių puikiai iliustruotas tikrai lietuviškas laikraštis.

„Lapas“, Kaunas
Taisvės al. 14, tel. 25-33

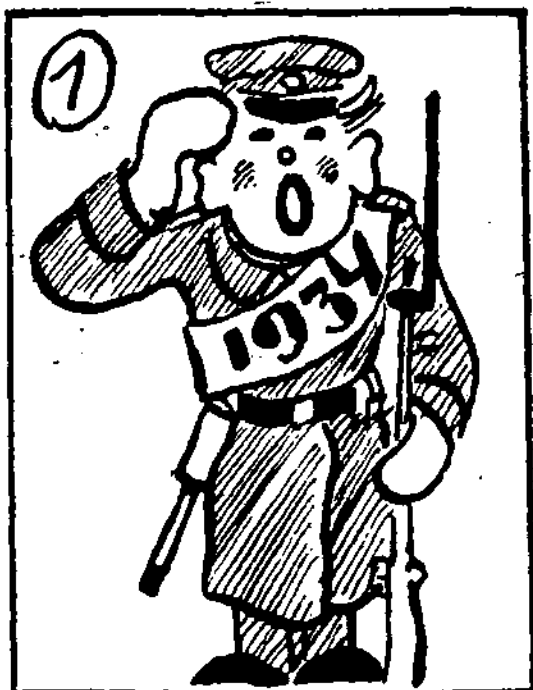
Misinginio Mamonėlio linkėjimai 1934 metams

Nauji metai — nauji lapai
Atversti šiem dienom tapo,
Ka jie naujo mums atneš,
Nežinau nei tu nei aš.
Bet truputį pagalvojus,
Paaiškėja mūs rytojus —
Kokia laimė mus lydės,
Klauskit savo jūs širdies!

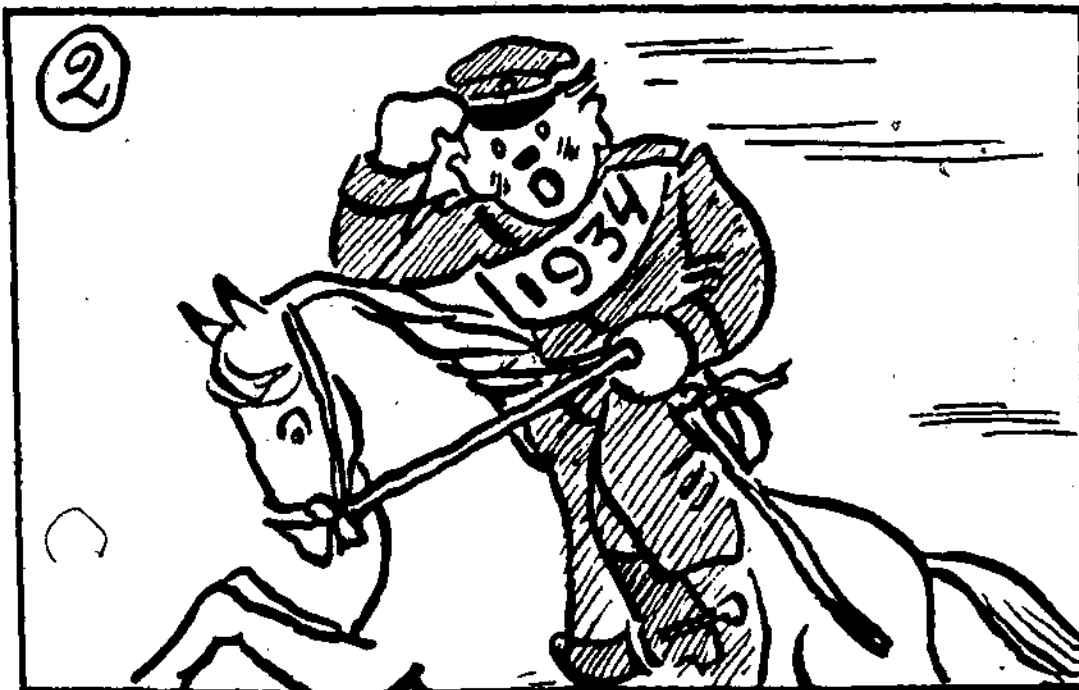
Kas save į naga ima,
Lengvai nugali likimą —
Šiomet kožnas mūs karys,
Reik tikėti, taip darys:
Ims tvirtai save į naga,
Gerbs kareivio darbą smagu,
Visa kariška — mylės! —
Ir likimą nugalės!

Tiek norėjau palinkėti
Ir prašau šventai tikėti —
Atsimink, brangus kary,
Kad šie žodžiai yr' tikri.
O dabar tars žodį striuka
Mamonėlio kareiviukai
Kožnai daliai atskirai —
Tad lygiuokite ir: „Ra!..“

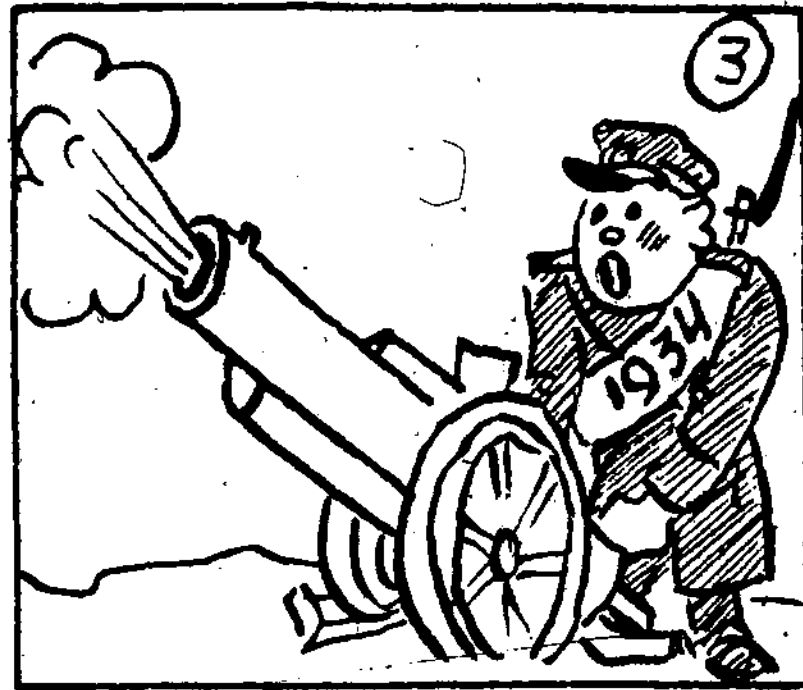
Mamonėlio kareiviukų, devynių broliukų, raportas 1933 m. palydėjus

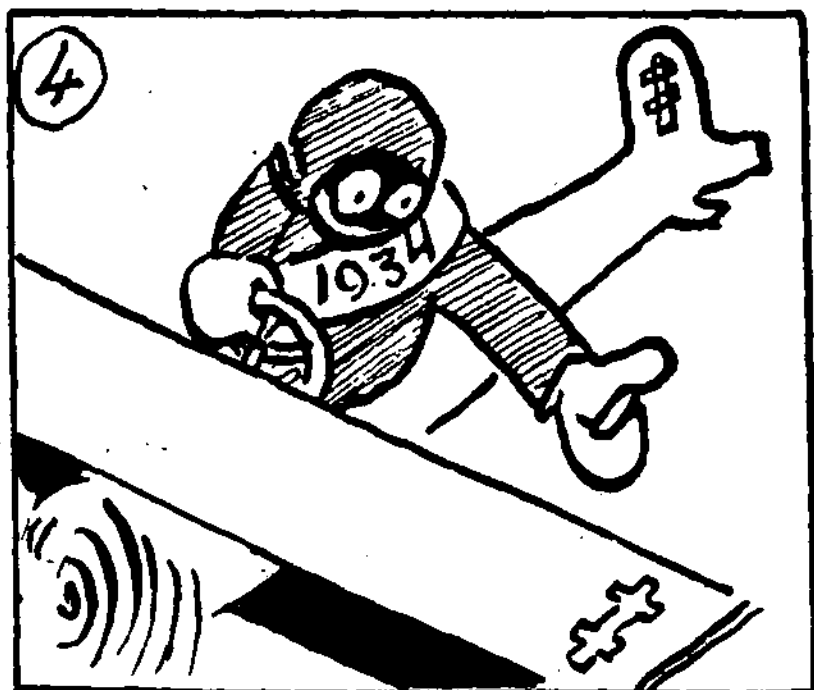
1. Pėstininko:
— Trysdešimt trečiaisiais
Nepadarėme sarmatos,
Metais trysešimt ketvirtais
Dār geriau mūs kojos eis.

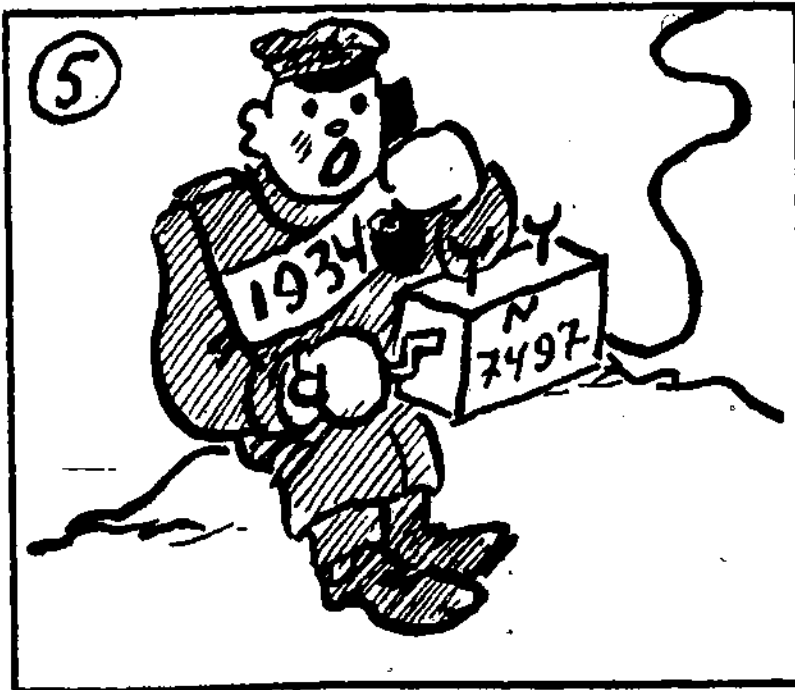
2. Raitininko:
— Kai mūs vyrai pernai jojo,
Juos girdėjo Varšuvoje,
O šiais metais taip jie kirs,
Kad Paryžiuje išgirs!

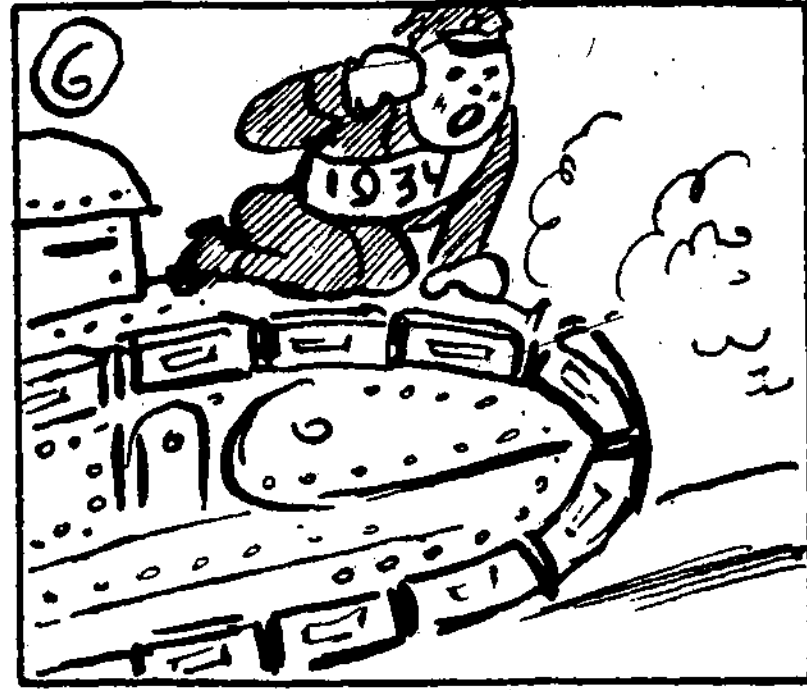
3. Artilerininko:
— Kai patrankos pernai šaudė,
Poligono girios gaudė,
Šiomet šaudyt, kai pradės,
Visas svietas pavydės.

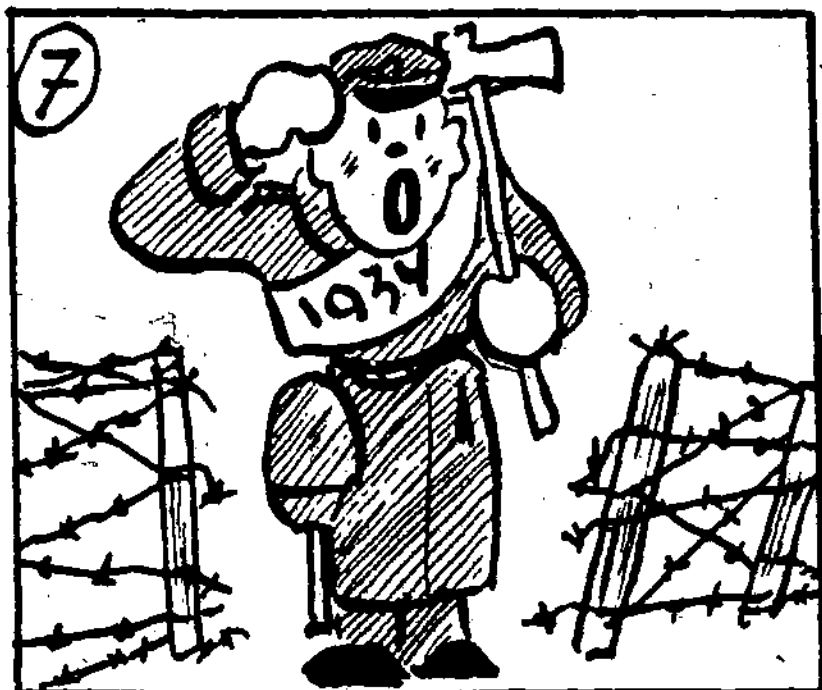
4. Lakūno:
Mūs lakūnai — plieno paukščiai,
Nesvarbu jiems joki aukščiai,
Dar aukščiau šiemet skraidys —
Koks juos priešas pabaidys!

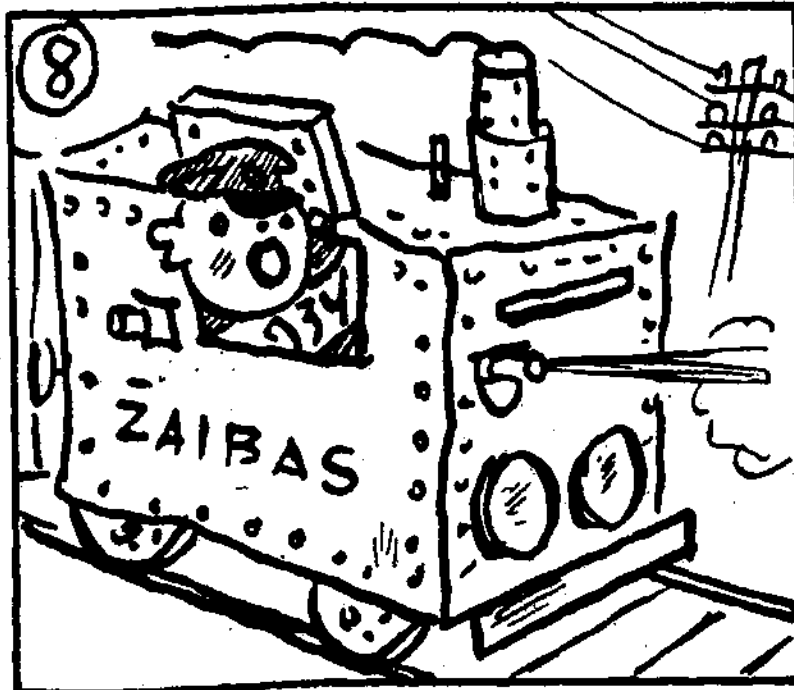
5. Ryšininko:
— Mes be mazgo mokam rišti,
Oi, laidų ilga mūs gryžtė,
Ir šiais metais, kai reikės,
Dar labiau ji pailgės.

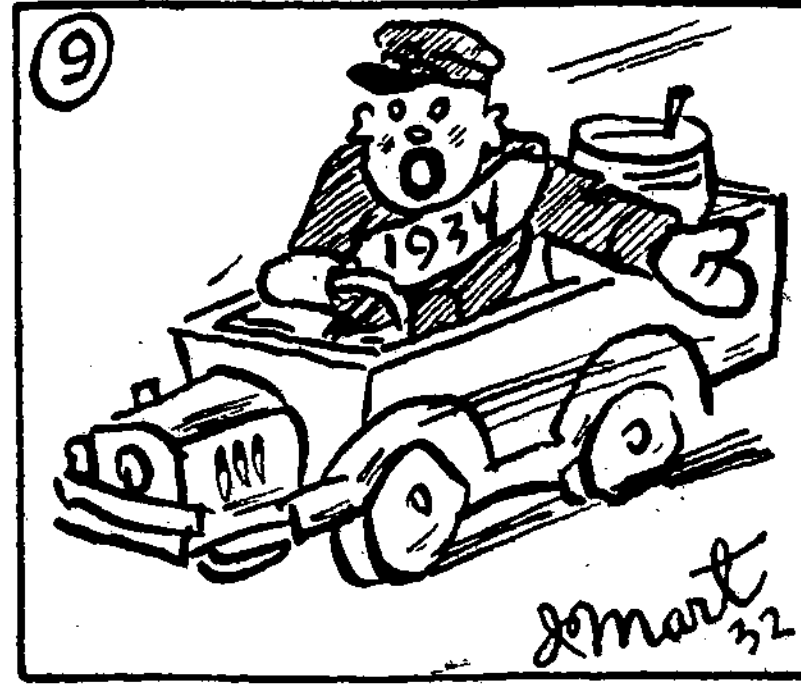
6. Tanko:
— Apie kliūtį? Kokią kliūtį?
Jos visai negali būti!
Šis klausukas nesvarbus,
Jo nebuvo ir nebus!

7. Pionierio:
— Pasakykite, koks voras
Padarys geresnes tvoras?
O jei kas tik pabandys,
Tuoj mūs brolis susprogdys!

8. Tanko brolio:
— Jei tik kam padėti reikia,
Puikiai mūs mašina veikia,
Kur tik bus svarbi ugnis,
Bus ir mūsų traukinys!

9. Intendantūros auto:
— Vyrai, traukitės į šoną —
Aš vežu jums mėsą, duoną,
Pernai aš gerai vežiau,
Šiomet stengiuos dar gražiau!

Kariuomenės leidiniai

KARIO KALENDORIUS 1934 METAMS

Išleido vyr. št. spaudos ir švietimo skyrius. Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams — 50 ct.; knygynams — 1 lt.

Tai patogi kišenė nešiojama knygute ir gan turininga, iš viso 336 pusl. Joje kiekvienas, be kalendorinių dalykų, ras daug žinių apie valstybės santvarką, kariuomenę, savanorius, šaulius ir kitas valstybes.

KARIŲ KALENDORIUS 1934 METAMS

Išleido vyr. št. spaudos ir švietimo skyrius. Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams — 50 ct.; knygynams — 1 lt.

Šis kalendorius sieninis su 12 mėnesinių nuplėšiamų lapelių. Kiekvienas lapelis papuoštas dailia vinjete. Aiškiai jame matyti visos dienos ir šventės. Kiekvienai dienai, greta katalikiškų vardų, yra lietuviški parinktieji vardai. Antroje lapelių pusėje sužymėti svarbesni to mėnesio mūsų istorijos įvykiai ir duotos mažutės mūsų kariuomenės ir dalių apžvalgos, pritaikytos tų dalių šventėms.

Visi lapeliai prisegti prie didžiulio trijų spalvų paveikslu, kuris reikšmingai simbolizuoja didžiausią mūsų tautos siekimą — atvaduoti pavergtąjį Vilniaus kraštą.

LIETUVOS 1:400000 ŽEMĖLAPIS

Vyr. štabo karo topografijos sk. leidinys 1933 m.

Išleistas Lietuvos žemėlapis — didelis karo topografijos sk. darbas, kuris patarnaus ne vien karo reikalams, bet taip pat užpildys spragą mūsų moksliniame ir visuomeniniame gyvenime.

Dauguma iki šio laiko išleistų žemėlapių buvo sudaryti žmonių be didesnio pasiruošimo, vien tik ar nujautusių mūsų gyvenime jų būtinumą, ar tuo darbu manusių pasipelniti.

Iš anksčiau išleistų Lietuvos žemėlapių minėtini: Matulionio 1:630.000, Friedrichseno (Oželio) 1:750.000 ir Lietuvos kelių žemėlapis 1:500.000.

Juose, nekalbant apie įvairius netikslumus, kaip tai: gyvenamų vietų klaidingą pažymėjimą, vietovardžių iškraipymą, trūko daugelio ne tik didesnių kaimų, bet ir daugelio bažnytkaimių.

Karo topografijos sk. žemėlapis padarytas pagal visus kartografijos reikalavimus: išskaičiuotas meridianų ir paralelių tinklas, išvesta visų rūšių keliai, upės ir net mažesni upeliai, pažymėti visi miestai, miesteliai, bažnytkaimiai ir didelis skaičius žymesnių kaimų ir vienkaimių.

Reikia aiškiai pasakyti, kad šis žemėlapis bus naudingas ir reikalingas kiekvienam apsišvietusiam Lietuvos piliečiui; jis patarnaus ir turistui. Kultūringam keliautojui nebus jokio reikalo klausinėti, neretai klaidingai pasakomo, kelio, turint tokį vadovą.

Žemėlapis išleistas penkių variantų (A, B, C, D, E) ir kiekvienas susideda iš 2 lapų, kuriuos sulipdę gauname žemėlapi 1,30 X 1,20 m.

A. 5 spalvų: kontūrai, vandenys ir reljefas 3 spalvų. Kaina 4 lt.

B. 5 spalvų: kontūrai, vandenys, miškai, sienos ir keliai; reljefas horizontalėmis. Kaina 4 lt.

C. 4 spalvų: kontūrai, vandenys, miškai, sienos ir keliai. Kaina 3,50 lt.

D. 3 spalvų: kontūrai, vandenys, sienos ir keliai. Kaina 2,75 lt.

E. 2 spalvų: vandenys ir reljefas horizontalėmis. Kaina 2,00 lt.

Nurodysiu ir kai kurių žemėlapio trūkumų. Kartografijoje priimtas dėsni: kiekvienos valstybės vietovardžius rašyti tos valstybės kalba. Bet jei mūsų kalba jie plačiau žinomi arba mums brangūs, galima ir nusižengti. Dėl to visai teisingai padaryta, kad Rytprūsių vietovardžiai užrašyti ir vokiškai ir lietuviškai. Tik, tuo keliu einant, reikėjo lietuviškai parašyti ir „Bialystok“, „Molodeczno“ ir kitus.

Būtų geriau, kad plentų ženklas daugiau skirtųsi nuo I rūšies vieškelio.

Dėl vietovardžių kyla abejojimų, ar teisingi bus užrašai „Kalnalis“, „Pajuralis“ ir kiti.

Nors ir daugiau surasime trūkumų, tačiau šis žemėlapis yra didelis įnašas į mūsų kartografiją.

P. K.

Naujieji leidiniai

„NAŠE VOJSKO“ APIE LIETUVĄ

Čekoslovakijos kariuomenės kareivių laikraštis „Naše Vojsko“ 1933 m. gruodžio 15 d. 4 Nr. Lietuvos nepriklausomybės 15 metų sukaktuvių proga įdėjo mūsų Tautos Vado Valsybės Prezidento A. Smetonos atvaizdą ir straipsnį apie Lietuvą.

Pradžioje straipsnio rašo:

„Mažos tautos skausmas nėra mažesnis, negu didelių tautų; jos džiaugsmas yra nemažiau pateisinamas, kaip didelės tautos džiaugsmas. Mažos ir didelės tautos daugiausia skiriasi tuo, kad mažų tautų reikalais niekas nesirūpina, jei bent tik tada, jei joms norima pakenkti, jas sunaikinti“.

Toliau straipsnyje nurodoma, kad Lietuva dėl savo nepriklausomybės pakėlė sunkias kovas. Trumpai paduodama mūsų istorijos apžvalga. Bent kiek plačiau aprašomas Jogailos valdymo laikotarpis ir tų laikų lietuvių-lenkų ir lietuvių-čekų santykiai. Po istorinės apžvalgos pažymima, kad dabartiniai lietuvių-čekų santykiai esą labai geri ir kad Lietuvos kareiviai turi labai gražų laikraštį „Kari“, panašų į jų „Naše vojsko“. Straipsnis baigiamas šiais lietuviams linkėjimais:

„Šia proga linkime narsiems ir ištvermingiems lietuviams, kad jų likimas būtų apsaugotas nuo smūgių, kuriuos jie praeityje patyrė; kad jie galėtų taikoje ir laisvėje naudotis daugelio kartų darbo vaisiais. To linkime jiems (lietuviams) tuo labiau, kad mūsų ir jų praeitis labai panašios“.

Straipsnis iliustruotas. Be jau minėto Valsybės Prezidento A. Smetonos atvaizdo, yra Lietuvos kareivio kautynių uniforma paveikslas ir Lietuvos žemėlapis.

SUOMEN SOTILAS 1933 m. 48—52 NR.

Suomijos laisvės karo invalidų sąjungos ir Suomijos karių namų sąjungos bendras organas, savaitraštis Suomen Sotilas įdėjo ilgą, gražiai iliustruotą straipsnį apie gen. gyd. Nagevičių, karo muziejaus organizatorių ir lietuvių suomių draugijos pirmininką.

Straipsny pasakojama apie gen. gyd. Nagevičiaus darbus Lietuvos naudai ir apie jo veikimą Suomijoje per karą. Straipsny šios iliustracijos: gen. gyd. Nagevičiaus atvaizdas, Vytautas Didysis, žuvusiems paminklas ir karo muziejaus vaizdai.

Tas pats laikraštis šių metų pradžioje ketina išleisti atskirą Lietuvai paskirtą numerį, kur bus visa eilė straipsnių apie Lietuvos kariuomenę, kultūrą, istoriją ir t. t.

AUDIMAS. Žemės Ūkio Rūmų leidinys.

Ši knygelė yra pirmoji apie audimo meną lietuvių kalba. Ji gausiai iliustruota ir susideda iš 6 spaudos lankų, didžiulio formato. Eina kaip nemokamas Ūkininko Patarėjo priedas. Kiekviena audėja čia ras labai įdomių žinių bei nurodymų, kaip įrengiamos visokios staklės ir audžiami kilimai ir kitoki raštuoti audeklai.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA II t. VII SAS.

Eina raidė B, aiškinami žodžiai bala — balsių harmonija (769 — 896 pusl.). Didesni straipsniai įdėti apie balandžius, balansą, baldus, baletą, balistiką, Balkanų karus, balnus, balsavimą ir t. t.

A. BUSILAS. MUZIKANTAI

Muzikantai — 1 veiksmo scenos vaizdelis su dainomis ir šokiais. Knygelė skirta vaikams. Čia veikia: bezdžionė, asilas, lokys, ožys, lakštingala ir vaikų choras. Iliustracijos dail. S. Ušinsko, muzika Kl. Griauzdės. Išleido „Spaudos Fondas“. Kaina: 1,75 lt.

VAIKŲ KNYGUTĖS

„Spaudos Fondas“ naujiems metams išleido dvi gražias knygutes: „Žaidžiamieji“ ir „Vasara“. Knygutės dailiai iliustruotos kelių spalvų paveikslais. Tekstas lengvai skaitomas ir idomus vaikams. Kaina: pirmosios — 70 ct., antrosios — 1,40 lt.

ST. KAPNYS. LAIKRAŠČIŲ PARDAVĖJAS. KALĖDOS AFRIKOJ

Šioje knygutėje du vienaveiksmiai scenos vaizdeliai, skirti vaikų vaidinimams. Vaizdeliai gyvi, idomi ir pamokomi. Išleido „Spaudos Fondas“. Kaina — 1 lt.

V. MYKOLAITIS - PUTINAS. ALTORIŲ ŠEŠĖLY III tomas.

Išleido „Sakalo“ b-vė 408 pusl. Kaina 5 lt. Šis tomas pavadintas „Išsivadavimas“. Baigiama tuo, kad kun. Vasaris, nesuderindamas savo siekimų bei gyvenimo tikslo su kunigo pašaukimu ir pareigomis, visai atšala ir pasitraukia iš kunigystės.

DIDŽIAI GERB. PONE REDAKTORIAU!

1933 m. „Kario“ 49 Nr. įdėta anonimi mano verstų „Latvių novelių“ recenzija. Neatsisakykite artimiausiame „Kario“ num. įdėti šį mano pareiškimą.

Paprastai, autoriai bei vertėjai nesiginčija dėl jų knygų neigiamo ar teigiamo įvertinimo. Tačiau šis mano pareiškimas, rodosi, nebus net tos nusistovėjusios tradicijos išimtis, nes gintis nuo panašių puolimų kiekvieno pareiga.

Anonimis recenzentas, atsiremdamas į mano asmenį ir į mano, kaip rašytojo, literatūrinės pažiūras, a priori nusistato įtarti mane neobjektyviškumu: „aišku, vertėjas pasirinko mielus savo širdžiai autorius“. Tačiau jis labai klysta, prikišdamas man pasirinkimo šališkumą, kaip jis klysta ir informuodamas, jog aš esu „Kultūros“ žurn. bendradarbis, kai tuo tarpu esu faktinis redaktorius. Kad „Latvių novelėse“ išvers tieji autoriai yra didžiausi latvių rašytojai, o ne tik „mano širdžiai mieli“, tai galima sužinoti elementariškiausiam latvių literatūros vadovėly.

Sunku rasti ką nors šališkesnio kaip „Latvių novelių“ turinio atpasakojimas anonimė recenzijoje. Taip atpasakojant, „raudoną“ galima padaryti bet kurį literatūros kūrinį. Anonimas taip atkakliai tvirtina, jog balta yra juoda, kad su juo ginčytis ar įtikinėti būtų tuščios pastangos. Verčiau aš leisiu kalbėti faktams.

„Latvių noveles“ jau recenzavo daugelis mūsų laikraščių bei žurnalų ir nerado jose nieko panašaus, už ką puola anonimas. Palankiausias knygos recenzijas įdėjo „Liet. Aidas“, „Vairas“, „Jaunoji Karta“, „Akademikas“, „Trimitas“, „Šviesos keliai“, „Naujoji Romuva“ ir kit. laikraščiai.

Daugelis tų recenzijų buvo rašytos specialistų: „Trimite“ — V. Bičiūno, „Vaire“ — V. Kemėžio. Visi recenzentai neprikišo man jokio šališkumo. „Vaire“ rašoma, jog parinktos „vienos iš geriausių latvių novelių“.

J. Akuraterio „Samdinio berniuko vasara“ jau išversta į 7 svetimas kalbas, o aš ją verčiau iš 6 leidimo, skirto Latvijos mokyklom. Visos kitos mano verstinės novelės taip pat yra išleistos po keletą kartų atskiromis knygelėmis mokyklų ir jaunimo bibliotekėlių serijose. Tuo galima įsitikinti, paėmus bet kurio Latvijos knygų leidėjo (sakysim, A. Gulbio, Rozės ar Valters un Rappa) katalogą. Latvijoje skaniai pasijuoktų iš kiekvieno, kuris bandytų Akuraterio „Sam. berniuko vasarą“, Blaumanio „Raudupienę“ ar Poruko „Baltuose rūbuose“ — klasinėse latvių novelėse — surasti „raudoną“ bei luomų kiršinimą. Bet anonimas jį ten surado, nors, sakysim, „šviesos kelių“ (šviet. Ministerijos leidžiamo žurnalo) recenzentas A. M. čia randa kaip tik priešingai: „Nematyti čia jokio skirtumo tarp samdinių ir šeiminkų; net samdinio piemenuko — jie visi lygiai žmonės. Čia nėra nė trupučio, sakysime, luomų neapykantos“ (692 psl.).

Anonimas tvirtina, jog „šiose apysakose nėra nei vieno gražaus vaizdo, nei vieno kilnaus darbo“, tuo tarpu „šviesos Kelių“ recenzentas apie Akuraterio apysaką sako: „Visa apysaka tokia skaidri, tokia šviesiai ir graudžiai liriška; ji, kaip graži daina, giliai įsminga skaitytojo širdin“. Tą patį sako „N. Romuvos“ rec. N. Juknavičius, „Židinio“ rec. A. Raginis ir kiti. V. Bičiūnas „Trimite“ sako: „L. N.“ su malonumu perskaitys ne tik svetimųjų literatūrų mėgėjas, bet kiekvienas, kas tik mėgsta idomią ir literatūriškai vertingą beletristiką“. „Naujojo Romuvo“ sakoma: „Išverstos novelės meno požiūriu stiprios, iš kurių skaitytojas gali įgyti nepaprastą nuomonę apie latvių literatūros lygį“. „Vaire“: „Norintieji susipažinti su latvių novelių žanru, be abejonės, čia ras daug ko ir vertingo“.

Kad „Latv. Novelių“ išvertimas nėra „meškos patarnavimas“, kaip tai be apeliacijos tvirtina anonimas, rodo be išimties visų mūsų recenzentų ir net oficialių Latvių įstaigų padėkos. Ši paskutinioji aplinkybė ypač nulėmė šio pareiškimo reikalingumą.

Su tikra pagarba

K. Korsakas Radžvilas

Galvosūkio 50 nr. sprendimas

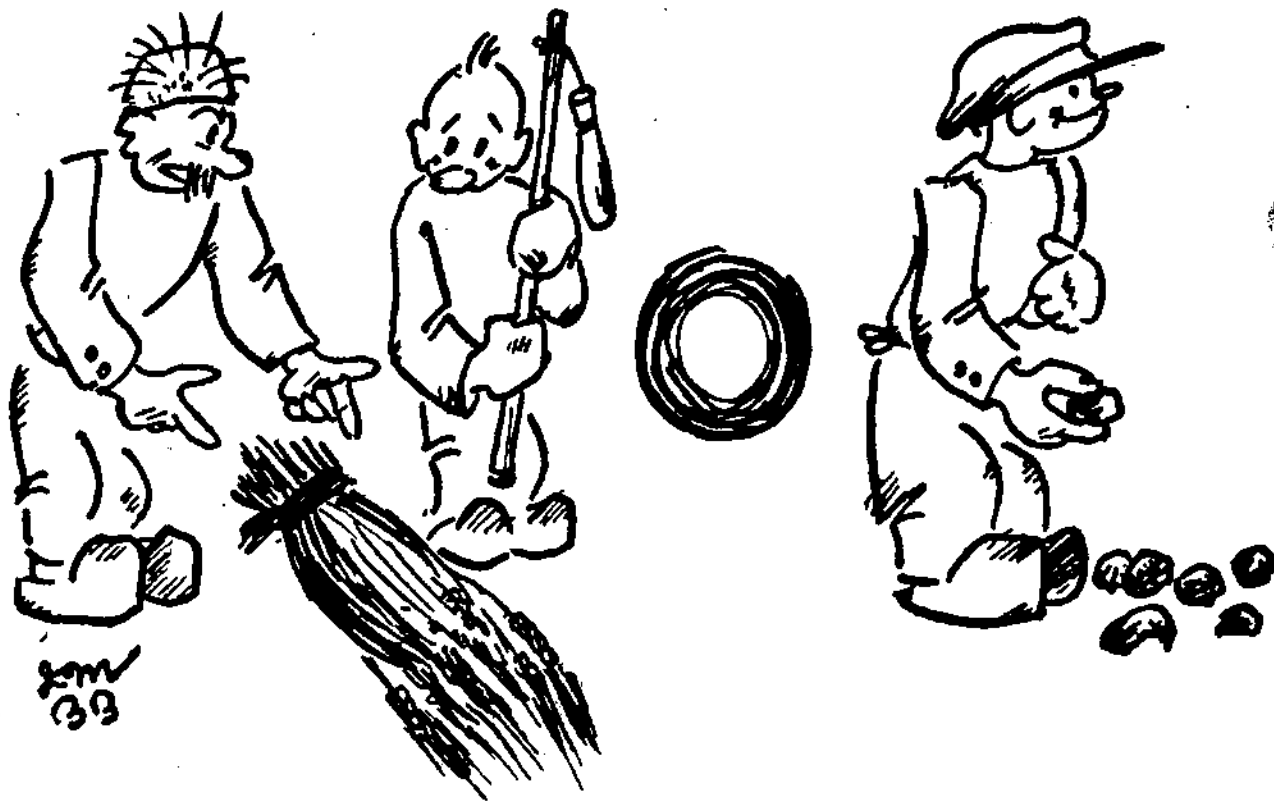
VILNIUS MŪŠŲ BUVO, YRA IR BUS.

Gerai išsprendė šie asmenys: 1) virš. B. Ivaška (TR); 2) V. Žalदारis (M); 3) v. p. Br. Sasnauskas (4 p. p.); 4) j. p. Ing. Budrevičius (pion. b.); 5) J. Sirgėdas (Vzg.); 6) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 7) J. Sakalauskas (Dršn.); 8) V. Macernis (A.); 9) eil. V. Griauzdė (av.); 10) Z. Bartaška (K); 11) v. p. V. Radavičius (ryš. b.); 12) v. p. B. Pranckė-

vičius (1 gus. p.); 13) L. Briedis (Vš.); 14) j. s. p. Alb. Mozūra (3 art. p.); 15) Art. Gareckis (K.); 16) eil. F. Lilionis (KPM); 17) eil. J. Petrauskas (av.); 18) eil. Aug. Kuolas (3 at. p.); 19) eil. A. Gudelis (pion. b.); 20) j. k. Vl. Antanavičius (2 p. p.); 21) Br. Biteris (Als.); 22) B. Augustinavičius (V); 23) Br. Ivoškus (4 p. p.); 24) V. Paliušis (K); 25) M. Gaižutis (KT); 26) Bern. O-tas (Usn.); 27) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 28) j. k. St. Ridikas (8 p. p.); 29) v. p. K. Kazlauskas (2 art. p.); 30) eil. V. Raila (ryš. b.); 31) J. Čyža (škn.); 32) j. p. V. Račkauskas (ryš. b.); 33) Alg. Stočkus (K); 34) N. Rožaitis (K); 35) Alf. Šutinyš (K); 36) P. Budreika (KKDD); 37) St. Momkus (Sd.); 38) Z. Turnevičius (M); 39) j. s. p. J. Davailis (1 p. p.); 40) A. Visockis (K.); 41) A. Pečiukaitis (K.); 42) J. Astrauskas (Nsd.); 43) M. Kisieličius (Pg.); 44) B. Juodelė (Vzg.); 45) v. p. Alf. Pliauskys (I p. div. št.).

Galvosūkis 1 nr.

(Vert. 3 tšk.).

Išpėkite, ką tai reiškia.

Pranešimas

SAUGOKITĖS A. ŠUMAKERIO!

Mums tenka patirti iš Klaipėdos ir kitų Nepriklausomos Lietuvos vietų, kad A. Šumakeris ir kiti neva įgalioti Vilniai Vaduoti Sąjungos Žaliakalnio skyriaus platina kažin koki albumą apie D. L. K. Kęstutį. VVS Kauno Apygardos Komitetas praneša visuomenei, kad Šumakeris ir kiti nėra jokių VVS organų įgalioti nei aukas rinkti, nei platinti leidinį ir kad VVS nieko nežino apie spaudoje ir nusiskundimuose minimą „Kęstutio albumą“. Jei jis išleistas, tai padaryta be VVS žinios.

Šumakerį ir kitus, platinančius albumą ar renkančius aukas, prašome perduoti policijai.

VVS Kauno apygardos komitetas

Nebereikės su perlaida toli vaikščioti

Iki šiol norį „Kari“ išsirašyti būdavo priversti eiti su perlaida į pašlą arba kauniškią į „Kario“ administraciją. Daugeliui dėl laiko stokos tai sudarydavo šokių tokių apsunkinimų. Paskiausiai su Pašto Valdyba susitarta, kad norį išsirašyti 1934 m. „Kari“, galėtų ir per laiškanėsius. Pašto Valdyba apie tai jau pranešė pašto viršininkams ir agentūrų vedėjams.

Todėl 1934 m. „Kari“ galima išsirašyti ir per laiškanėsius